



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



Indbydelseskrift

til

de offentlige Aarsprøver

i

Odense kommunale Skoler.

Marts 1900.

Indhold:

1. Geografiske Navne. III. Ved Theodor Siersted.
2. Beretning om Odense Skolevæsen for Maret 1899.



Indbydelseskrift

til

de offentlige Aarsprøver

i

Odense kommunale Skoler.

Marts 1900.

Indhold:

1. Geografiske Navne. III. Ved Theodor Siersted.
2. Beretning om Odense Skolevæsen for Aaret 1899.



Hogle

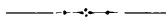
Geografiske Navne's

Form, Udtale og Betydning.

Red

Theodor Hjersted.

III.



- Munding; Byen ligger netop der, hvor Rhone løber ud af Genfersjøen. Navnets tyske Form er **Genf**. Svfr. **Ostia** (s. n.).
- Genf**, se **Genève**.
- Genova** [dschënovä], By i Italien; ital. Form for det rom. Navn **Genua**, der endnu bruges af Tysserne; den franske Form er **Gênes** [schjæhn]; maaste af lat. genu = knæ, m. S. t. Kystens Form (svfr. **Ancona**).
- Gent**, By i Belgien; den franske Form for Navnet er **Gand** [gang].
- Genua**, se **Genova**.
- Geografi**, = Jordbeskrivelse; af gr. ge = Jord, grafein = skrive.
- Georgetown** [dschördschtown], By i brit. Guayana; = Georgs By; af engl. town = By; opfaldt efter den engl. Kong Georg IV.
- Georgia** [dschördschia], Stat i Nordamerika; opfaldt 1732 efter Kong Georg II af England.
- Georgien** [geörgien], russisk Landstabskyld for Kautafus; Btdng. usikker; det persiske Navn er **Gurdschistan** = Gurdschilandet; af Folkensavnet Gurdshi have Russerne dannet Navnet **Grusia**, der er Landets officielle Navn.
- Georgien, Ny**, se **Salomonsøerne**.
- Georgskanalen**, det sydlige Indløb til det irske Hav, har Navn efter den hellige Georg, Englands Skytspatron i den katolske Tid.
- Germain en Laye, St.** [sæng scher-mæng ang læ], By i Frankrig.
- Germanien**, det rom. Navn paa det nuværende Tyskland; Befolkningen kaldtes Germaner; Btdng. usikker; efter nogle skal Navnet komme af felt. garm = Varm, Strig.
- Gerona** [kherōna], By i Spanien; af det rom. Navn Gerunda.
- Gethsemane** [getsëmäne], Have ved Oliebjerget ved Jerusalem; Navnet, der betyder Oliepresse, kommer af hebr. gat = Presse, schemen = Oliven.
- Ghats** [gäts], Bjerge i Forindien; af ind. gatta = Pas, trappeagtig Opgang; opr. Navn paa de hellige Trapper, der i Byerne ved Indus føre ned til Floden; dernæst almindeligt om trappe- eller terasjeformet Land.
- Ghetto** [gétto], Sødokvarteret i Rom og andre Byer i Italien og i Orienten.
- Ghor, El** [el gör], en Del af Jordansdalen; af arab. ghor = Sænkning, Slette; el er den bedste Artifel.
- Gibraltar** [dschibrältär], Klippe (og By) i Spanien; af arab. dschebel = Klippe, Bjerg, al = Artiklen, Tarik = Navnet paa en arabisk Feltherre, der i Mæret 711 drog over G. strædet til Europa; altjaa = Tariks Klippe.
- Giessbach** [gisbach], Bæk og Vandfald i Schweiz; af ty. giessen = gyde, bach = Bæk.
- Gilead** [gilëad], Bjerglandstabs øst for Jordan; af arab. galad = haard, m. S. t. Jordbundens Bestaffenhed; Navnet er paa Hebr. tillige et Personnavn.

Girgenti [dschirdschénti], By paa Sicilien; af det romerske Navn Agrigentum; det gr. Navn var Akragas.

Gironde [schiróngd], Flod i Frankrig; Btdng. usiffer.

Glarus [glärus], By og Kanton i Schweiz; Navnet hidrører formentlig fra »den hellige Hilarius«, da hele Egnen i sin Tid tilhørte et til denne indviet Kloster.

Glasgow [gläsgo], By i Skotland; maaske af felt. glas = grøn, og gow = ty. gau = Egn, Mark.

Glenmore [glénmóhr], Dal i Skotland; af gæl. glen = Dal, Slugt.

Gletscher, det ty. Navn paa Isbræ, afledes af lat. glacies = Is; den franske Form er glacier [glasiéh]; det gl. ty. Navn er kes (ches) = Frost, Kulde.

Glogau, By i preussisk Schlesien; af slav. glog = Hvidtjørn.

Gloucester [gläast'r], By i England; hed paa felt. caer gloui = den hvide Borg; det rom. Navn var Glevum (eller Clevum) castrum; jfr. **Chester** (s. o.).

Glückstadt [glýkkstatt], By i Holsten ved Elben; af ty. glück = Lykke, stadt = By, Stad; anlagt af Christian IV.

Gmunden, By i Doreasterrig; = Munding; Byen ligger ved den lille Flod Trauns Udløb i Traunjoen.

Goa, Villa nova de [villa nóva de gōa], portug. Besiddelse i Forindien; goa er den portug. Form for ind. goe moat = frist

(o: frugtbar) Land; villa = By, nova = ny.

Goar, St. [sankt göär], By i Rhinprovinzen (Preussen), har Navn efter »den hellige Goar«, der udbredte Kristendommen i denne Egn.

Gobi [göbi], Ørten i det nordlige China; mong. gobi = Ørten. Jvfr. **Schamo**.

Gode Haabs Forbjerg, Forbjerg i Afrika; hedder paa Portugisisk **Cabo da boa esperança** [kabu da boang esperansa] = det gode Haabs Forbjerg, fik 1486 dette Navn af Kong Johan II i Stedet for det oprindelige **Cabo tormentoso** [kabu tormentosu] = det stormende Forbjerg; saak. fordi Bartholomæus Diaz, der var den første, som omsejlede det, her traf voldsomme Storme.

Golfstrømmen, varm Strøm i Atlanterhavet, har Navn efter den mejikaniske Havbugt (Golf; ital. golfo = Bugt), som den gennemstrømmer. Navnet golf kommer af gr. kolpos = Barm, Bugt (jvfr. ty. busen).

Golkonda [golkónda], By i Forindien.

Goodwin Sands [gühdvin sænnds], Sandrev ved Englands Sydøstkyst; af engl. sand = Sand; var opr. en Ø, der tilhørte en Fær Goodwin.

Gorée [goréh], fransk Besiddelse i Vestafrika.

Goslar [góslär], By i Hannover (Preussen); har Navn efter den

lille Flod Gose; Endelsen —lar er gl. ty. = Bygd, Offersted.

Gother, Navn paa den germaniske Folkestamme, som opr. boede i Sydrußland og den nedre Donaudal; nogle afledte Navnet af goth. guitan = ty. giessen = gyde; altsaa = de udgydte, o: de af Jordens Skød fødte. Ptolemæus falder dem Gythoner.

Gotha, By i Hertugdømmet Sachsen-Koburg-Gotha; har Navn efter en Abbed Gotthard, til hvis Stift Egnen hørte; hans Villedede vises endnu paa en Brønd i Byen.

Gotthard, St. [sankt göthardt], Bjerg eller rettere Bjergplateau i Alperne; skal have Navn efter Biskop Godehardus af Hildesheim († 1038).

Gouda [gövdä], By i Nederlandene; af det holl. Navn **Ter Gouwe** = Ved (Floden) Gouwe.

Gozzo [gótso], en af de maltesiske Øer; hed i Oldtiden Gaulus; den arabiske Befolkning kalder den **Ghaudesch**.

Grajske Alper, Parti af Vestalperne; af felt. caer = Klippe; kaldes ogsaa »de graa Alper«.

Grampian Bjergene [græmpjæn], Bjerge i Skotland; kaldtes af Romerne mons Graupius; den sejslagtige Læjsmaade Grampius har givet Anledning til Navnet.

Granada [granáda], By i Spanien; Btdng. usikker; efter nogle skal Navnet afledes af Byens gamle sønilste Navn Karnattah, af kar = Højde, og nattah, Navnet paa en Guddom; efter andre har

Navnet Hentydning til Granatæblet, som findes i Byaabet og paa mange af Byens Bygninger.

Granada, Ny [granáda], Stat i Sydamerika; fik dette Navn af spanske Kolonister efter Granada i Spanien; det spanske Navn er **nueva Granada**; span. nuevo = ny.

Gran Sasso d'Italia [gran sásso ditália], Bjerg i Italien; = Italiens store Klippe; af ital. sasso = Klippe, grande (gran) = stor.

Graubünden [graubynten], Kanton i Schweiz; af ty. bund = Forbund, grau = graa; det ene af de tre Forbund, af hvilke Kantonet er dannet, kaldtes „det graa“. Navnets fr. Form er **Grisons** [grisong], rhæt. **Grischun**.

Gravelines [grav'lihn], By i Frankrig; rom. Gravelina; ty. Gravelingen.

Gravelotte [grav'lott'], By i tyf. Lothringen.

s'Gravenhaag, se **Haag**.

Gravesend [grævsend], By i England.

Graz, By i Steiermark; af østslav. gorod, vestslav. gard (grad, hrad) = Borg, By (jvfr. goth. gards = Gaard, Hus; gl. ty. gard = Mark, ty. garten = Have).

Greenock [grinökk], By i Skotland.

Greenwich [grinitesch], en af Londons Forsteder; Endelsen —wich (wick) betyder „Sted“, Landsby, af lat. vicus; Btdng. af green er usikker; maaske er det engl. green = grøn; alts. = den grønne By.

Grenoble [grønóbl], By i Frankrig; er den fr. Form for det rom. Navn Gratianopolis = Gratians By; af gr. polis = By, Gratianus var vestromersk Kæjser 375—383.

Grimshby [grímshī], By i England.

Grindelwald, Dal i Berner Oberland (Schweiz); af tskt. grindel = Slaa, ty. wald = Skov; Navnet „Slaa“ har Hensyn til det Bjerg, der ligger for den i sin Tid skovklædte Dal.

Grisnez [grínéh], Forbjerg i Frankrig; = det graa Forbjerg; af fr. gris = graa, nez = (Næse), Forbjerg.

Groningen [khróníngken], Provins og By i Nederlandene.

Grosz Glockner, Bjerg i Høje Tauern; af ty. grosz = stor, glocke = Klokke; m. H. t. Bjergets Form.

Gruyeres [gryijæhr], By i Schweiz.

Grækenland, = Grækernes Land; Græker — lat. græci, gr. graikoi — er det gamle Navn paa en Del af den Fjelfstamme, som kaldte sig selv Hellener (gr. hel-lenes); maaske af gr. geron = Olding, og altsaa = de gamle. Landets gr. Navn er **Hellas**; det rom. Navn var Græcia.

Grønne Forbjerg, se **Verde**.

Guadalquivir [güädalkivir], Flod i Spanien; af arab. vadi = Flod, al = den bestemte Artikel, kebir = stor; alsk. = den store Flod. Kaldtes af Rom. Baetis.

Guadarama, **Sra** [sierra güäda-ráma], Bjerg i Spanien; af sp.

sierra = Bjergkæde og Stednavnet Guadarama.

Guadeloupe [güäd'lúp'], fransk D i Vestindien; egl. **Santa Maria de G.**; opdaget af Columbus 1493 og opkaldt efter Klosteret Nuestra señora de G. = Vor Frue af G.

Guadiana [güädjána], Flod i Spanien; af arab. vadi = Flod, og Anas = Flodens Navn i Oldtiden; altsaa = Floden Anas.

Guanahani, se **Salvador, San**.

Guanajuato [güänakuáto], By i Mejico.

Guardafui, Kap [güárdafüi], Forbjerg i Afrika; af portug. guarda = Vogt dig, fui = jeg har været (her); m. H. t. den farlige Sejlads.

Guatemala [güätémála], Stat i Mellemamerika; af mejic. quahütl = Træ, tema = lægge hen; altsaa = Stedet med Træbunkerne; efter andre af mejic. quauhtemallan = det udgaacde Træ.

Guayana [güäjána], Landskab i Sydamerika; skal have Navn efter en derboende Fjelfstamme og betyde: de ansete Mænds Land.

Guayaquil [güäjäkíl], By i Ecuador.

Guayra, La [güáira], By i Venezuela, Caracas' Havneby; kaldes p. Gr. a. den stærke Hede **El infierno de Venezuela** = V.s Helvede.

Guernsey [gérnsí], en af de nor-manniske Øer i Kanalen. I Oldtiden Sarmia.

Guienne [giénní], Landskab i Frankrig; af det rom. Navn Aquitania.

Guinea [ginéa], Bugt og Kyststrækning i Vestafrika; var opr. det portug. Navn paa et Distrikt ved Senegalfloden, efter et dervedende Negerrige Ganuya; senere overførtes Navnet paa Kysten længere mod Syd.

Guinea, Ny [ginéa], Ø i det store Ocean; blev 1526 opdaget af Portugiserne og fik en Snes Aar senere Navn efter den portug. Koloni Guinea i Afrika.

Guldkysten, Del af Guineakysten; jaaf. fordi Europæerne (Portu-

giserne) i sin Tid med stor Fordel tilbyttede sig Guld hos Negrene paa denne Kyst.

Gule Hav, Bugt paa Asiens Østkyst; er en Oversættelse af det chin. Navn **Hoanghai**, af chin. hoang = gul, hai = Hav; dets gule Farve hidrører fra de Vermašjer, Hoangho fører med sig.

Görlitz, By i preussisk Schlesien; af slav. gora = Bjerg, og gl. ty. les = Skov.

H.

Haag, den [den hägh], Rejdensstad i Nederlandene; egtl. **s'Gravenhage** = Grevens Indhegning, Dyrehave; var opr. Navnet paa et Sagtslot, der tilhørte Greven af Holland; haag = ty. gehege kommer af goth. hac = Indhegning. Byens fr. Navn **La haye** [la äh] har samme Betydning.

Haarlem [härlem], By i Nederlandene; af gl. holl. haar = Hedebakke, lem = gl. ty. laim = ty. lehm = Ler.

Habana [aväna], By paa Cuba; Byens spanske Navn er egtl. **San Cristoval de la Habana**; af span. Cristoval = Christoffer.

Habesch, se **Abessinien**.

Habsburg, Slot i Margau; af habichtsburg = Høgeborg, af ty. habicht = Høg, burg = Borg. **Hadramaut** [hädramaut], Kystlandskab i Arabien; skal betyde »Dødens Land«; jaaf. p. Gr. a. sine Fjthvesandsstrækninger.

Haff, se **Lagune**.

Hague, Cap de la [kap dø la ägh], Fjorbjerg i Frankrig.

Haidarabad [haideräbäd], By i Forindien; = Haidars By, af Personnavnet Haidar (= Love) og ind. abad = By; paa Engl. skrives Navnet **Hyderabad** [hajderäbäd].

Hainan [hainän], Ø i det store Ocean; = (Øen) i Sydhavet;

- af chin. hai = Hav; nan = Syd.
- Hainaut**, se **Hennegau**.
- Haiti** ['aiti], Ø i Vestindien; Navnet er indianst og betyder »Bjergland«. Spanierne kaldte Den **Espanola** [espanjöla] = det lille Spanien (s. o.).
- Haleb**, se **Aleppo**.
- Halifax** [hælifæks], By i britisk Nordamerika; saet. af de engl. Kolonister (1749) til Ære for den engl. Minister, Jarlen af H.
- Halle**, By i preussisk Sachsen; af glt. halla = Hal, Sal; i særlig Btng. anvendt om et Sted, hvor der udvindes Salt (jvfr. Smelte-„hytte“ i Metalbjergværker).
- Hallein** [hallejn], By i Salzburg; Formindstelsesord af **Halle** (s. o.); altjaa = det lille Saltværk.
- Hamburg**, Fristad ved Elben; af gl. sachs. hamme (ham) = Skov, ty. burg = Borg; altj. = Skovborg; var opr. Navnet paa den Borg, Carl den Store opførte her i Aaret 811.
- Hampshire** [hæmpschir], Grevskab i England.
- Hampshire, New** [nju hæmpschir], Stat i Nordamerika; er opkaldt efter det engelske Grevskab H. af engelske Kolonister i det 17de Aarh., engl. new = ny.
- Hamun** [hamün], Sø i Iran.
- Hanau**, By i Hessen = Nassau (Preussen); af ty. hohem aue = den høje Græsmark (jvfr. **Hannover**).
- Hannover**, By og Provins i Preussen; = den høje Bred; Byen laa oprindeligt paa Lein-flodens højre Bred, der var højere end den venstre; af han = høj, over = glt. urfar = ty. ufer = Bred. Efter Byen fik ogsaa det omliggende Land Navnet H.
- Harburg**, By i Hannover; har Navn efter et Slot af dette Navn; af haar = Hedebakke, burg = Borg.
- Hartlepool** [hörtl'pühl], By i England.
- Harwich** [hærritsch], By i England.
- Harzen**, Bjergmasse i Tyskland; af gl. ty. hart = skovbevokset Højde.
- Haslithal**, Dal i Schweiz; af glt. hasl = Hæsjelbusk, ty. thal = Dal.
- Hastings** [hæstings], By i England.
- Hatteras, Kap** [hæteræs], Fjorbjerg i Nordamerika.
- Haussa** [ha-üssa], Negerfolk (og Landsstrækning) i Mellemafrika.
- Havaji**, den største af Sandwichøerne; Navnet betyder »Gudernes Sæde«; de indfødte antog, at jærlig Dens Vulkaner vare Gudernes Bolig.
- Havel** [háfel], Flod i Tyskland; Navnet er muligvis et Formindstelsesord af haff og betyder »det lille Hav«; Floden udvider sig flere Steder til smaa Søer.
- Havre, Lø** [lø áv'r], By i Frankrig; Byen, der har Navn efter sine store Havneanlæg (fr. havre = Havn), blev anlagt af Kong Frants I. Tidligere fandtes paa dette Sted et Fiskerleje, der hed

Havre de grâce [av'r dø gråhs] = Naadens Havn efter et Kapel, der kaldtes La chapelle de grâce.

Hebriderne, Øgruppe ved Skotlands Vestkyst; af det gr. Navn Ebudai, lat. Hebudæ; Btdng. usikker. Normannerne kaldte Øerne Sydøerne (fordi de kom til dem fra Nord); i den nyere Tid kaldes de stundom **Western islands** [uæstern ejlænds] = de vestlige Øer, m. S. t. deres Beliggenhed.

Hebriderne, Ny, Øgruppe i det store Ocean; Øerne, som af deres første Opdager, Spanieren Quiros, kaldtes „Helligaandsøerne“, fik dette Navn af Cook 1774, formentlig fordi de ved deres høje, klippefulde Kyster mindede ham om Hebriderne.

Hebron [hēbrōn], By i Palæstina; af hebr. khebron = Forbindelse; Araberne kalde Byen **el Khalil**; fuldstændigere **el Khalil er Rahmân** = den Barmhjertiges Ven, o: Guds Ven, Abraham, hvis Grav vises her.

Hebræer, af hebr. eber = Landet hinsides; altsaa = de hinsides fra komne; saaledes kaldte de indfødte Kanaaniter Israellitterne, fordi disse kom fra en Egn hinsides (o: øst for) Jordan.

Heilbronn, By i Württemberg; har Navn af en derværende »Sundhedsbrønd«; af ty. heil = Sundhed. brunnen = Brønd.

Helder, By i Nederlandene; Navnet er egentlig den holl. Betegnelse af det flade Land, der ligger

ubeskyttet mellem Havet og det inddigede, beskyttede Mariskland („Bolderen“); paa plattysk hedder det »heller«.

Helena, Sta [santa helēna], Ø i det sydlige Atlanterhav; fik dette Navn af Portugiseren da Nova, fordi han opdagede Øen paa »den hellige Helene«s Dag (22de Maj 1502).

Helgoland, Ø i Vesterhavet; Navnets Opr. er usikker; efter nogle Mening skalde det komme af Personnavnet Helgo (Helge); est. a. af gl. goth. heilag, heilic = ty. ty. heilig = hellig.

Helikon [hélīkōn], Bjerg i Grækenland; antoges i Oldtiden for at være Musernes Sæde; det gr. Ord helikon var tillige Navnet paa et musikalsk Instrument med ni Streng. Hedder nu **Palæovuno**.

Hellas, se **Grækenland**.

Hellespont, se **Dardanellerstrædet**.

Helsingfors, By i Finland; har Navn efter indvandrede Svenskere fra Helsingland og sv. fors = Fos, Vandfald.

Helvetia, se **Schweiz**.

Hemisfære [hemisfære] = Halvugle; af gr. hemi = halv, skaira = Kugle.

Hennegau, Provins i Belgien; har Navn efter den lille Flod Henne, der er Biflod til Schelde, og ty. gau = Egn; altsaa = Egnen om Henne; Navnets fr. Form er **Hainaut** [ænääh].

Herat [hērat], By og Provins i Afghanistan; har Navn efter Floden Heri-Rud = den vandrige, af pers. rud = Væf. Hed i Oldtiden Aria.

Hermon [hērmōn], Bjerg i Syrien; Navnet er hebr. og betyder »fremspringende Bjergryg«; maaſte egtl. »Næse« (jvfr. **Grisuez**).

Hermupolis [hermúpōlis], By paa Syra; af gr. polis = By, og Hermes = Navnet paa Handelenſ Gud.

Herrnhut, Landsby i Kongeriget Sachſen; et ſymboliſk Navn, ſom gaves Stedet af Grev Zinzendorf 1722; af ty. herr = Herre, Vorherre, hut = Vogten, Tilſyn.

Hertogenbosch [hertokhenbosch], By i Nederlandene; af holl. bosch = Skov; alſjaa = Hertugens Skov, hvilket ogſaa er Betydningen af Byens fr. Navn **Bois-le-duc** [boä lø dykk].

Herzegovina [hertsegōvina], Landsſkab paa Balkanhalvøen; betyder »Hertugens Land«; detſ Beherſker ſit i Maret 1441 Hertugtittlen af Kejſer Frederik III.

Hessen, Storhertugdømme i Tyſkland; er dannet af Folknavnet Hesser (Romernes Chatter), hvis Btdng. er uſikker; nogle afledede det af hetja = Helt, andre af hōttr = Hat, Hovedbedækning, eller hezzan (hetzen) = jage, hidſe.

Himalaya [himälaja], Bjergkæde i Aſien; = »Sneens Bolig«; af ind. hima = Sne, alaya = Bolig.

Hindukuh [hindukūh], Bjergkæde i Aſien; = de indiske Bjerger; af pers. hindu = indiſk, kuh = Bjerge.

Hindustan [hindustān], det pers. Navn paa Indien; af pers. stan = Land, og hindu, pers. Form for ind. sindhu = Strøm, der er det gamle Navn paa Induſfloden og derefter paa Befolkningen; alſjaa = Hinduernes Land.

Hoanghai, ſe **Gule Hav**.

Hoangho [hoängho], Flod i China; = den gule Flod; af chin. hoang = gul, ho = Flod; Vandet er gult af de lerede Løſſdammeſer, ſom Floden gennemſtrømmer.

Hobart, Hovedſtaden paa Taſmania; hed indtil 1881 **Hobarttown** [hōbarttoun], af engl. town = By.

Hodeida [hodēida], By i Arabien.

Hohenstaufen, Borg i Würtemberg; af ty. hohe = høj, gl. ty. stouf = Klippe (jvfr. angelſachſ. ſteap = engl. steep = ſtejl).

Hohenzollern, Bjergflot og Landsſkab i det ſydeſtl. Tyſkland (tilh. Preuſſen); af ty. hohe = høj, og Slægtnavnet Zoller (der atter ſkal komme af søller = Højde); eft. a. af felt. tul (tol) = Bjerg, Bjergfæſtning.

Hohe Tauern, ſe **Tauern**.

Holland, opr. Navn paa Landet ved Rhindeltaet, nu Navn paa to nederlandſke Provinſer; bruges ogſaa om hele Kongeriget, hvis officielle Navn er **Nederlandene**. Btdng. uſikker; eft. nogle betyder det »Lavland«; eft. a. kommer

det af holt = ty. holz = Træ, og betyder altsaa Skovland (m. S. t. de skovbevoftede Der i Waasmundingen.

Holland, Ny, Navn paa det australske Fastland; faaf. af den hollandske Søfarer Abel Tasman i Maret 1644.

Holyhead [hólihædd], Ø (og By) i det irske Hav; af engl. holy = hellig, head = Hoved, Fjorbjerg; faaf. efter et i det 6te Aarh. bygget Kloster.

Holyrood [hóliroh], Borg i Edinburgh; af engl. holy = hellig, rood = Kors; efter Holyrood Abbey = Helligkorsabbediet, der opførtes 1128 af Kong David I.

Homburg, By i Høssen-Nassau (Preussen); afledes af »Hohenburg« = den høje Borg. Byens juldigtendige Navn er **Homburg vor der Höhe** [fór der høhe]; ty. vor = foran, høhe = Højde.

Hondo, se **Nippon**.

Honduras [ondúras], Stat og Bugt i Mellemamerika; = Dybder; af span. hondo = dyb; faaf. fordi Spanierne, da de vilde lande her, ikke kunde finde nogen Ankerplads, idet der selv tæt ved Kysten var dybt Vand.

Hongkong [hongkóng], Ø ved China; chin. heang-keang = „de velslugtende Vandets Dal“. Oprindelsen til dette Navn, der passer daarligt til den bjergrige Klippe, er ubekendt.

Hoorn, Kap, Fjorbjerg paa Sldlandet; fik dette Navn i Maret 1616 af Hollanderen Schouten

»ter eeren des stadts van Hoorn« = til Ere for Byen Hoorn, hans Fædreneftad i Nordholland.

Hottentotter, er det hollandske Navn paa en afrikansk Følkestamme, som kalder sig selv **Khoikoin** = Mennesker.

Hudson [høds'n], Flod i Nordamerika; har Navn efter Engländerne Henry Hudson († 1611) ligesom **Hudson Strædet** og **Hudson Bugten**.

Hue [hüé], By i Annam; af de indfødtes Navn paa Byen: **Phuthua-Thien**.

Huelva [ñélva], By i Spanien.

Huertas [uértas], spansk, = Haver; er det særlige Navn paa visse frugtbare og vel dyrkede Egne i Spanien; kaldes ogsaa **Vegas**, span. vega = Eng, frugtbar Slette.

Hugli, By og Flodarm i Gangesdeltaet; har Navn efter et i Floden voffende Nør, der paa ind. hedder hugla.

Hull [høll], egtl. **Kingston upon Hull** = Kongens By ved Hull, By i England; har Navn efter den lille Flod Hull.

Humber [hømb'r], Flod i England.

Humsrück [hümsrykk], Højdedrag i Tyskland; betyder »Højderyg«. Skrivemaaden Hundsrück er urigtig.

Huron [juhren] **Sø**, Indsø i Nordamerika; har Navn efter en Indianerstamme, som de franske Kolonister kaldte Huroner paa Grund af deres mærkelige Frisure; af

- fr. hure [yhr] = Wildsvinehoved, dernæst = uredt, strittende Haar.
- Hvide Hav**, Bugt paa Ruslands Nordkyst; paa russ. bjel osero = det hvide Hav; saak. fordi det en stor Del af Mæret er tilfrosset og dækket af Sne.
- Hydepark** [hajdpark], Parti London.
- Hydrografi** [hydrögräfi], = Beskrivelse af Vandene; af gr. hydor = Vand, grafein = skrive.

I.

- Iberia**, det rom. Navn paa Spanien; af Iberus; se **Ebro**.
- Ibiza**, se **Iviza**.
- Ida**, Bjerg paa Kreta (og i Nærheden af det gamle Troja); af gr. ida = Skov, Bjergskov.
- Idaho** [éjdæho], Stat i Nordamerika; Navnet er indianisk og betyder »Bjergenes Edelsten«, m. S. t. de rige Bjergminer.
- Idria** [idria], By i Krain (Østerrig); har Navn efter en lille Flod.
- Ijpern**, se **Ypern**.
- Ijssel**, se **Yssel**.
- Idlandet**, Ø ved Sydamerika; det spanske Navn er **tierra del fuego** [tierra del füégo], af span. tierra = Land, fuego = Ild; saak. af Magalhæs 1520, fordi han ofte saa Baal paa Skyten.
- Ile de France**, se **Isle de France**.
- Ilha** [ilja], portug., = Ø; af lat. insula = Ø.
- Ili** [ili], Flod i Asien; Navnet er kalmykisk og betyder »den straalende«.
- Illimani** [iljimáni], Bjerg i Bolivien; af indian. illi = Sne; altsaa = Snebjerget.
- Illinois** [illinojs], Flod og Stat i Nordamerika; Navnet, der er indian. og betyder »Mandens Flod«, var oprindeligt kun Navn paa en af Mississipi's Bifloder; det overførtes senere paa en derboende Indianerstamme og endelig paa hele Egnen.
- Indiana** [indiænnæ], Stat i Nordamerika; = Indianerdistriktet.
- Indien**, Del af Asien; har Navn efter Befolkningen; se **Hindustan**.
- Indiske Ocean**, har Navn efter Indien.
- Indre** [ængdr'], Flod i Frankrig; det rom. Navn var Andria; af samme Opr. som **Enns** (s. o.).
- Indus**, Flod i Forindien; er den lat. Form for sanskr. sindh eller sindhu = Flod.
- Inn**, Biflod til Donau; kaldtes af Romerne Aenus eller Oenus, hedder endnu i Folkemunde Önn;

- Navnet antages at være opstaaet af Roden i (lat. ire = gaa); altsaa = den gaaende, løbende, = Flod.
- Innsbruck**, By i Tyrol; = Broen over Inn; ty. brücke = Bro.
- Interlaken** [interlāken], By i Schweiz; = mellem Søerne; af lat. inter = mellem, lacus = Sø; var oprindeligt Navnet paa et mellem Thuner- og Brienzersjøerne i Aaret 1130 stiftet Augustinerkloster, omkring hvilket Byen er opstaaet. Det tykke Navn **Unterseen** har samme Btdng.; ty. unter = mellem, see = Sø.
- Inverness** [invernæss], By i Skotland; af felt. inver = Flodmunding, og Flodnavnet Ness; altsaa = Ness' Munding.
- Iona** [ej-ónæ], en af Hebriderne; af gacl. i shonna = den lykkelige Ø; kaldtes i Middelfalderen Hyona.
- Ioniske Hav** [iöniske], Del af Middelhavet, og
- Ioniske Øer** [iöniske], Der i Middelhavet; have Navn efter den græske Folkstamme Ionerne, der efter Sagnet nedstammede fra Ion [iön], Søn af Apollo og Arcusja.
- Iowa** [éjövæ], Stat i Nordamerika; har Navn efter en Indianerstamme.
- Ipswich** [ipsuitsch], By i England.
- Iquique** [ikike], By i Peru.
- Irak Arabi** [irák arabí], Landskab i Mesopotamien; = det arabiske Landskab; af irak = Landskab, arabi = arabisk, i Modsetning til **Irak Adschami**, = det ikke arabiske Landskab, i Persien.
- Iran** [irān], Land i Asien; af perj. aria = trofast, ædel (deraf Folkenavnet Arier); hed opr. Ariana, senere Eran, nu Iran; altsaa = de ædles Land.
- Irawadi** [iravádi], Flod i Bagindien; af ind. airavati, der i den indiske Mythologi er Navnet paa Solgudens Elefant; efter andre skal Navnet afledes af ind. ira = Vand.
- Irkutsk** [irkútsk], By i russisk Asien; har Navn efter Floden Irkut; altsaa = Byen ved Irkut.
- Irland**, af felt. erin = den grønne Ø (p. Gr. af dens frodige Græsgange); dette feltiske Navn fik hos Romerne Formen Hibernia; andre afledte Navnet af thyr. vergyn = vestlig. Navnets engl. Form er **Ireland** [airlænd].
- Irtisch** [irtisch], Flod i russisk Asien.
- Isar** [isär], Biflod til Donau; af Roden ish = jage; altsaa = den hurtigt flydende.
- Ischia** [iskia], Ø i Middelhavet; hed i Oldt. paa gr. Pithekusa, lat. Aenaria.
- Isère** [isæhr], Flod i Frankrig; af samme Opr. som **Isar** (s. o.).
- Isfahan** [isfahán], By i Persien; ny persisk Form for Navnet paa den gl. Hovedstad Aspadana; skal betyde „Lejr“. Navnet skrives ogsaa **Ispahan**.
- Islam** [islām], Navnet paa Muhammeds Lære, betyder »Frelse, Tro, Hengivelse til Gud«.
- Isle de France** [ihl dø frangs], Landskab i Frankrig; af fr. isle

- (ile) = Ø, France = Frankrig; altj. = Frankrigs Ø; er omgivet af Floderne Seine, Marne og Dife; er tillige det fr. Navn paa Den **Mauritius** (j. n.). Navnet skrives ogjaa **Ile de France**.
- Ismail** [ismäil], By i Rusland; af et alm. tyrk. Personnavn I.
- Ismailia** [ismäilia], By i Ægypten, anlagt 1863 og opkaldt efter Vicekongen I. (1863—78).
- Isobarer** [isobärer], Linier gennem Steder med samme Lufttryk; af gr. isos = lige, baros = Tyngde, Vægt.
- Isochimener** [isokhiméner], Linier gennem Steder med samme Vinter-temperatur; af gr. isos = lige, kheimon = Vinter.
- Isotherer** [isothérer], Linier gennem Steder med samme Sommer-temperatur; af gr. isos = lige, theros = Sommer.
- Isothermer** [isothérmer], Linier gennem Steder med samme Aars-temperatur; af gr. isos = lige, thermos = varm.
- Ispahan**, se **Isfahan**.
- Istanbul**, se **Constantinopel**.
- Ister**, se **Donau**.
- Isthme** [istmē], Landtange; af gr. isthmos = Landtange, jærlig brugt om Landtangen ved Corinth.
- Istrien** [istríen], Markgrevskab i Østerrig; af det gl. gr. Navn Istria efter en lille Flod Ister (ikke at forveksle med Donau).
- Italien**, har Navn af lat. vitulus (italus) = Kalv; altjaa = Kalvelandet; var det oprindelige Navn paa Halvøens sydlige Del, hvor der var fortrinlig Kvægavl. Af Landsnavnet er Folknavnet Italiener dannet.
- Ithaka** [ithäka], en af de ioniske Øer, hedder nu **Thiaki (Ithäki)**.
- Iviza** [ihvidsa], den største af de pityusiske Øer; af jøuf. ibrusim; = Øen med Grantræerne; hed i Oldtiden Ebusin; skrives ogjaa **Ibiza**; jøfr. **pityusiske Øer** (j. n.).
- Ivrea** [ivréa], By i Italien; af det rom. Eporedia.

J.

- Jablonoi** [jáblonöi], Bjerge i russ. sijn Usten; egtl. **Iablonoi chrebet** [krebétt] = Æbletræbjergene; af russ. jábloni = Æbletræ, chrebet = Bjerge.
- Jade**, Bugt, afsat af Vesterhavet paa Tysklands Nordkyst, har Navn efter den lille Flod Jade; Navnet skrives ogjaa **Jahde**.
- Jafa** [jáfä], By i Palæstina; af

hebr. japho = Stønhed; eft. a. = den hvide, skinnende (p. Gr. af sine Skalkflipper). kaldtes i ældre Tid ogsaa **Joppe**.

Jago, San — de Compostella [san khágo de kompostélja], By i Spanien; af span. san = hel- lig, Jago = Jacob, de = af, compostella = et skriftligt Beviis angaaende Valfarten til Stedet.

Jaik, se **Ural**.

Jakutsk [jakútsk], By i russisk Asien; har Navn efter Følke- navnet Jakut.

Jalmal, Halvø mellem det fariiske Hav og Objslodens Munding; = Landets Ende; af jamoed. ja = Vand, mal = Ende (jvfr. **Finisterre, Landsend**).

Jalton Nor, se **Elton**.

Jamaica [djæmækæ], en af de store Antiller; Navnet er en Fordrejelse af de indfødtes opr. Navn paa Den Xaimaca = Den med Kl- derne; Spanierne kaldte den en Tidlang Santjago = den hellige Jacob.

Janeiro, se **Rio de Janeiro**.

Jangtsekiang [jángtsëkiáng], Flod i China; = Floden i (den gamle Provins) Jang; af chin. kiang = Flod.

Janina [jánina], By i Albanien; tyrk. **Jania**.

Jan Mayen, ubeboet, vulkanisk Ø i det nordlige Ishav; er opkaldt efter sin Opdager, Hollænderen Jan Mayen (1611).

Japan [japánn], Rige i Asien; Navnet er opstaaet af den portu- gisiske Udtale af ge puen, hvilket

er den chineisiske Form for Rigets egentlige Navn **Nippon** (s. n.).

Jarkand [jarkánd], By i Østturke- stan; = Vennens By; af pers. jar = Ven, kand = Stad, By; skrives ogsaa **Yarkand**.

Jassy [jáschi], By i Rumænien; = (Byen paa) Sletten; af tyrk. yassi = jævn, flad; andre afledte Navnet af Følkenavnet Jazygerne, som indvandrede her i det 11te Aarh.; af magyar. jasz = Bue- skytte.

Java [jävä], Ø i Østindien; af ind. java = Korn, Byg; med under- forstået dvipa (diva) = Ø; altf. = Bygøen.

Jedo [jédó], ældre Navn paa **Tokio** (s. n.); betyder paa jap. »Flodens Port«.

Jekaterinburg [jekatjerinbúrg], By i Rusland; grundlagt 1723 af Peter den Store og opkaldt efter hans Gemalinde Katharina (russk. Jekaterina).

Jekaterinoslaf [jekatjerinosláff], By i Rusland; = »Katharinas Berømmelse«; af russk. Jekate- rina = Katharina, slava (slaf) = Berømmelse; grundlagt 1784 af Potemkin til Ære for Ka- tharina II.

Jemen [jémen], Landskab i Arabien; = Landet tilhøjre (ø: mod Syd); af arab. yemen = Højre (Syd), i Modsetning til es-sham = Vestre, d. e. Syrien. En sprogs- lig Misforstaaelse gav Anledning til Navnet »det lykkelige Ara- bien« i Modsetning til de øde Ægne i Halvøens nordlige Del.

- Jenikale** [jenikale], By paa Krim; = Nyborg; af tyrk. jeni = ny, kale = Borg. (Svfr. Neuchâtel, Newcastle o. fl.)
- Jenischehr**, se Larissa.
- Jenissei** [jenisséi], Flod i russisk Asien; Navnet er mong. (tungusisk); Btdng. usikker; de indjødte kalde Flodens øvre Løb Kem = Flod.
- Jerez de la Frontera** [khêres de la frontêra], By i Spanien; = Jerez ved Grænsen (af det mauriske Rige Granada); af span. frontera = Grænse. Et andet Jerez, nemlig **Jerez de los Caballeros** [khêres de los kavaljêros], findes i Provinsen Estremadura. Navnet skrives stundom ogsaa Xeres.
- Jeriko**, Oldtidsby i Palæstina; af hebr. jricho = den duftende Stad; laa i Oldtiden i en frodig Dase; nu findes paa Stedet kun en ussel, lille Landsby **er-Richa**.
- Jernporten**, en klippefuld Indsnævring af Donaus Flodleje ved Drjova; tyrk. Demirkapu.
- Jersey** [djérsi], en af de normandiske Øer.
- Jersey, New** [nju djérsi], Stat i Nordamerika; fik dette Navn af en af sine første Kolonister, Berkeley, der var udvandret fra Den Jersey.
- Jerusalem**, By i Palæstina; = Fredens Bolig; af hebr. jru = Bolig, schalem = Fred; den hebr. Form er Jeruschalajim, lat. og gr. Hierosolyma; Araberne kalde Byen **el Kods** = den hellige.
- Jesso**, en af de japanse Øer; er egtl. det japanse Navn paa Dens Befolkning, men bruges af Europæerne om Den selv, der paa jap. hedder **Hokkaido**.
- Joinville** [schoængvill], By i Frankrig.
- Jokohama**, se Yokohama.
- Jomfruerne**, paa span. **Islas de las Virgines**, Øer i Vestindien; fik dette Navn af Columbus, fordi han opdagede disse Øer paa „de 11000 Jomfruers Dag“ den 14de Oktober 1493.
- Jordan** [jórdän], Flod i Palæstina; = Afløb; af hebr. jarad = løbe ned; est. a. af radan = bruse, larme; Araberne kalde Floden **esch scheria el kebir** = det store Vandsted, den store Vandingsplads.
- Juan, San** [sän khüán], Flod i Mellemamerika; span. = den hellige Johannes.
- Juan Fernandez** [khüán fernandes], Ø ved Sydamerika; har Navn efter Opdageren (1576).
- Judæa**, Landstrib i Palæstina; af Personnavnet Juda, hebr. jhuda = Pris, Lovprisning.
- Jülich** [jylieh], By i Rhinprovinsen (Preussen); af det felt. rom. Navn Juliacum = Julius' By.
- Juliske Alper**, Parti af Østalperne; have Navn efter en By, som i Romertiden hed Forum Julii.
- Jungfrau**, Bjerg i Alperne; ty. jungfrau = Jomfru; saak. enten p. Gr. af jiu Form, der minder om en siddende Kvinde, eller m. S. t. Bjergets rene, skinnende

- Snedragt, der hyppig omgives af sløilignende Skyer.
- Jura**, Bjergkæde i Mellemuropa; Navnet er af felt. Oprindelse og skal betyde: de skovklædte Bjerge.
- Jurjew**, se **Dorpat**.
- Jynling**, Bjerge i det sydlige China; af chin. jyn = Sky, ling = Bjerge; altjaa = Skybjergene.
- Jøkel**, = Isbræ, Gletscher; af isl. jökull, Navnet paa Bjergenes evige Sne, Snemarfer.

K, se under C.

L.

- Labrador** [läbrädörr], Halvø i Nordamerika; kaldtes af Portugiserne terra de lavradores = Arbejderlandet, fordi man ansaa de indfødte for at være jærlig skikkede til at være lavradores = Arbejdere.
- Ladoga** [ládögä], Sø i Rusland; Btdng. ubekjendt; kaldtes i den ældre Tid Nawa Søen efter sit Afløb.
- Ladronerne** [ladrónerne], Øgruppe i det store Ocean; det fuldstændige spanske Navn er **Islas de los ladrones** = Tyveøerne, af span. isla = Ø, ladron = Tyv; saaf. fordi Indb. vare meget tyvagtige, da Europæerne første Gang (1521) kom dertil. Øerne kaldtes senere
- Marianerne** til Ære for den span. Kong Philip IV's Gemalinde Maria af Østerrig (1668).
- Laekøn** [lähkøn], fgl. Residensstad i Belgien.
- Lago maggiore** [lägo madschääre], Sø i Norditalien; = den større Sø; af ital. lago = Sø; maggiore = større; det rom. Navn var lacus Verbanus efter den ved Søens Bred rigt voksende Verbenaplante.
- Lagos** [lägusch], 1) By i Portugal og 2) britisk Koloni paa Guinea-kyst; af portug. lago (pl. lagos) = Sø.
- Lagune** [lagüne], lavvandet Havbugt, som ved en smal Landstrimmel er skilt fra Havet; er et

- Formindsfæljesord af ital. lago = Sø; det ty. Navn er haff (egtl. = Hav), det fr. étang [étang].
- Lahore** [lahör'], By i Forindien; = Lavas By; saaf. efter Lava, der var Byens Grundlægger.
- Lakkadiverne** [lakkadiverne], Der i det indiske Hav; = de 100000 Øer; af ind. lak = 100000, dvipa (diva) = Ø.
- Lambeth** [læmbedh], Kvarter i London.
- Lancaster** [lænkæstr], By i England; Endelsen kommer af lat. castrum (castra) = Lejr og skriver sig fra Romernes Tid.
- Landes, les** [le langd], Landskab i Frankrig; = Hederne; saaf. p. Gr. af sine vidtstrakte Heder.
- Landsend** [lændsend], Fjorbjerg i England; = Landets Ende; af engl. land = Land, end = Ende; jvfr. **Finisterre**.
- Langensalza**, By i preuss. Sachsen; har Navn efter sin Beliggenhed ved Floden Salza.
- Langres** [lang'r], By i Frankrig, paa den efter Byen opkaldte Højflette Plateau de Langres [plataäh dø lang'r].
- Languedoc** [langh'dókk], Landskab i Sydfrankrig; Navnet, der betyder: »Oc«sproget, hidrører fra, at Ordet „Ja“ i den her brugte Dialekt hed oc og ikke oui [u-i] som i Nordfrankrig; af fr. langue [= lat. lingua] = Tunge, Sprog, Dialekt; oc = ja.
- Laon** [langh], By i Frankrig; maaske af felt. lug = Navn, dun = Borg; altjaa = Ravneborg (jvfr. **Lyon**).
- La Paz, se Paz, la.**
- La Pérousestrædet** [la peruhs-], Stræde mellem Sessø og Sachalin; har Navn efter den franske Sømand La P., der gennemsejlede det 1787.
- La Plata, se Plata.**
- Lapper**, et mongolsk Folk i Nord-europa; af finsk lappalainen (lappalaiset) = Grænsefolk. Folket, der oprindeligt boede i Finland, blev af de indvandrede finske Stammer drevet op til Landets nordlige Grænse.
- Larissa** [larissa], By i Grækenland; af gr. larios = mættet, fed; altjaa = den fede, o: i et frugtbart Land beliggende; Byens thrf. Navn er **Jenischehr**.
- La Rochelle, se Rochelle.**
- Lassa, se Lhassa.**
- Lateranet** [laterānet], Palads i Roma; tilhørte i Oldtiden den romerske Slægt Lateranus, deraf Navnet.
- Laufen**, Vandfald og Landsby i Schweiz; af ty. lauf = Løb, Vandfald, Strømhvirvel.
- Lausanne** [lääsänn'], By i Schweiz; af det rom. Navn Lausodunum, der er dannet af Navnet paa Bækken Laus eller Lauso og det felt. dun = Høj, Borg; det ty. Navn er **Losen**.
- Lausitz**, Landskab i Tyskland; = Sumpland; af slav. luza (louza) = sumpet Jord.
- Lauterbrunnen**, Landsby og Dal i Schweiz; har Navn efter sine

mange Vandfald og Kilder; af ty. lauter = klar, ren, luttet, brunnen = Kilde, Brønd.

La Valetta, se **Valetta**.

Lave Øer, Øgruppe i det store Ocean; opdagedes af Spanieren Torres 1606 og fik dette Navn p. Gr. af sine lave Koraldannelser; den franske Sømand Bougainville [bugængvill] kaldte Øerne: **De farlige Øer**, fordi Sejlsdjen er farlig mellem de mange Koralkrev; Tahitierne, der i dette Arch. erobrede Øerne, kaldte dem **Pau-motu** = de erobrede Øer, et Navn, der senere forandrede til **Tuamotu** = de fjerne Øer.

Lavine [lavine], Snefred, nedglidende Snemasse; i middelald. lat. lauina; maaſte af lat. labi = falde; est. a. af gl. ty. lewine = den brølende.

Lawrence, River of St. [rivr of sænt laarens], Flod i Nordamerika; = den hellige Laurentius' Flod; blev opdaget paa denne Helgens Dag, den 10de August 1535, og opkaldt efter ham; kaldes ogsaa med en anden Form for Navnet **St. Lorenzfloden**.

Lech, Biflod til Donau; lechen er i Bayern Fællesnavn for Bække og Flodkanaler; det rom. Navn var licus; est. a. skulde Navnet komme af felt. liac = Sten, alth. = Stenfloden.

Leeds [lihdz], By i England.

Leeuwarden [løvarden], By i Nederlandene.

Leeuwins Land [løvins land], Ryststrækning i Sydvestaustralien;

ſaaf. efter Navnet paa Opdagerens Skib (1622); holl. leeuwin = Løvinde.

Leeward islands [lihuard ejlænds], det engl. Navn paa en Del af de ſmaa Antiller; = Øerne under Vinden (o: i Læ), i Modſætning til **Windward island** [winduard ejlænd] = Øen i Vinden (o: til Luvart), neml. **Barbados**. Navnet har Henſyn til den herſkende Paſſatvind.

Legnago [lenjágo], By i Italien.

Legnano [lenjáno], By i Italien.

Leicester [læſtr], By i England; af lat. castrum (castra) = Lejr, legio = Legion (Hærſtilling); var i Romertiden Garniſonsſted for en rom. Legion.

Leiden, ſe **Leyden**.

Leinster [lænſtr], Provins i Irland.

Leipzig, By i Kongeriget Sachſen; moderne Form for det ældre Navn **Lipſk**; af polſk lipa = Vind; ſaaf. p. Gr. af de nærliggende ſtore Vindſtøve; det uylatiſke Navn er **Lipsia**.

Leith [lihdh], By i Skotland.

Lek, en af Flodarmene i Rhindeltaet; af gl. ty. lacha = Sump, ſtilleſtaaende Vand; ſaaf. m. ſ. t. Flodens langſomme Løb.

Léman, Lac [lak lemang], er det franske Navn paa Genferſøen; af det rom. lacus lemanus; lat. lacus = fr. lac = Sø; lemanus kommer iſl. n. af gr. limne = Sø.

Lemberg, By i Galizien (Øſterrig); har Navn efter ſin Grundlægger Fyrſt Lew (o: Leo) Danilowics

- (c. 1260); Byens polske Navn er **Lwow**.
- Lemnos** [lémnos], Ø i Archipelagus; Navnet er fœnik. og betyder »hvid«; det hentyder til Dens hvide Klipper.
- Leon** [leónn], By (og Provins) i Spanien; af lat. legio = Legion, Hærsafdeling. I Oldtiden laa 7de rom. Legion i Garnison her.
- Leopoldville** [leopoldvill], Station i Congostatens, opfaldt efter Kong Leopold II af Belgien; fr. ville = By; altsaa = L.s By.
- Leostaden**, et Kvarter i Roma (omkring Vaticanet), har Navn efter Pave Leo IV (847—55).
- Lepanto** [lepánto], By i Grækenland; er den ital. Form for det gamle Navn Naupaktos = Sfidsværft, af gr. naupegeion = Bærst; hedder nu paa Nygræst **Epakto** [épakto].
- Lepontiske Alper**, Parti af Alperne; have Navn efter Leontierne, en rhætisk Folkestamme.
- Lerida** [lérída], By i Spanien; af det rom. Navn Herda.
- Lesbos**, se **Mytilini**.
- Leuca, Cabo di** [kabo di leuka], Forbjerg i Italien; = det hvide Forbjerg; af ital. cabo = Forbjerg, gr. leukos = hvid, m. S. t. de hvide Kalkklipper; hed i Oldtiden Japygium, efter et derboende Folk Japygerne.
- Levanten**, de østlige Middelhavslænder; af fr. se lever [sø levéh] = staa op (her om Solen); se **Øst**.
- Lewis** [lûis], en af Hebriderne.
- Leyden** [lejden], By i Nederlandene; af det felt. Navn Lugdunum, af felt. laigiu = lille, dunum = Høj, Borg; det rom. Navn var L. Batavorum.
- Lhassa** [lása], By i Tibet; af tib. lha = Gud, sa = Stad, Land; altsaa = Guds Stad; skrives ogsaa **Lassa, H'lassa**.
- Libanon** [libānon], Bjerge i Asien; = de hvide Bjerge, saak. p. Gr. af sine Kalkklipper; af hebr. laban = at være hvid.
- Liban**, By i Rusland; det lettiske Navn er **Leopaja**, af lett. leepa = Lindetræ; jvfr. **Leipzig**.
- Liberia** [libéria], Kystdistrikt i Vestafrika; = det frie Land; af lat. liber = fri; saak. fordi Stedet er bestemt til Opholdssted for løskøbte, befriede Negre.
- Libyen**, gl. Navn paa Afrika; af det ægypt. Folkens navn Lbu, hebr. L'habim.
- Lido**, Flertal: **Lidi**, er det ital. Navn paa »Næring« (ty. Nehrung): den smalle Landstrimmel, der stiller Lagunen (s. o.) fra Havet; af lat. litus = Kyst, Strand.
- Liechtenstein**, et lille Fyrstendømme i Østerrig; af ty. lichten = Bysninger, Udhugninger i Stove.
- Liège** [liæsch], By (og Provins) i Belgien; den ty. Form for Navnet er **Lüttich**, den flamske **Luik** [løjk].
- Liegnitz**, By i preussisk Schlesien; af slav. leg = Engbund.
- Lifland**, Provins i Rusland; egfl. **Livland**, har Navn efter den

- finste Folketamme Liverne; alts. = Livernes Land.
- Ligny** [linjih], By i Frankrig.
- Ligurien**, Rysklandsstrib ved Middelhavet; af Folketavnet Ligurer.
- Lille** [lill'], By i Frankrig; af det opr. Navn **L'isle**, **L'île** [lihl] = Øen; saak. efter sin Beliggenhed mellem to Vandløb. Lat. Insula; det holl. Navn er **Ryssel** [rejsse].
- Lilleasien**, Halvø i Vestasien; Navnet kommer af det rom. Asia minor = det mindre Asien; det tyrk. Navn er **Anadoli** (s. o.).
- Lima** [lima], Hovedstad i Peru; Navnet er opstaaet ved en fordrejet Udtale af Rimac, Navnet paa en Flod, der gennemstrømmer Byen.
- Liman** [limän], en bred, bugtliggende Flodmunding; af gr. limen = Havn.
- Limburg**, By i Belgien; opr. Navn paa et Slot, derfra overført paa Byen; af gl. ty. lint = Orm, Slange, Drage; ty. burg = Borg. Eft. a. skulde Navnet komme af gl. ty. linda = Lindetræ.
- Limmat**, Flod i Schweiz; af det opr. Navn Lindimacus; Floden dannes ved Sammenløbet af Bækkene Linth og Maag [mag].
- Limoges** [limösch], By i Frankrig; af Folketavnet Lemovices.
- Limousin** [limusæng], Landskab i Frankrig; samme Oprindelse som **Limoges** (s. o.).
- Lincoln** [lingkøn], Grevskab i England; Endelsen —coln kommer af det lat. colonia = Koloni.
- Lion, Golfe du** [golf dy niong], Bugt af Middelhavet; = Løvebugten; af fr. lion = Løve, golfe = Bugt; hvorfor Bugten har faaet dette Navn, vides ikke; i Oldtiden hed den Sinus Gallicus = den galliske Bugt; den kaldes stundom urigtigt **Lyonnerbugten**.
- Lipariske Øer** [lipariske], Øgruppe ved Sicilien; har Navn efter den største af Øerne: **Lipari**, af gr. liparos = fed, frugtbar; i Oldtiden kaldtes Øerne de æoliske Øer (insulæ Aoliæ), idet man antog, at Vindenes Gud Æolus her havde sit Sæde.
- Lippe Detmold**, Fyrstendomme i Tyskland; Navnet er sammensat af Flodnavnet Lippe, af Roden lap = tone, altsaa = den brujende Flod, og Bynavnet **Detmold** (s. o.).
- Lissabon**, port. **Lisboa** [lisböang], Hovedstad i Portugal; af det gl. fønik. Navn Olisippo; Btdng. af olis er ubekendt; Endelsen —ippo forekommer i flere fønik. Navne og betyder Indhegning = den (af Mure) indhegnede By. (Svfr. **Cadiz**.) Byens rom. Navn var Felix Julia.
- Lithauen**, Landskab i russisk Polen; skal betyde »Sumplandet« eller »Landet med de mange Vandløb«; af slav. lijat = gyde.
- Liverpool** [liv'rpül], By i England; skal komme af »liver«, Navnet paa en Fugleart, og engl. pool = Sump. I Byvaabnet findes en Fugl, men

- dog turde denne Forklaring være meget usikker.
- Livorno** [livórrno], By i Italien; af det romerske Navn Portus Liburnus.
- Lizard, Kap** [lísærd], Fjorbjerg i England; af engl. lizard = Snog, Firben; i Nærheden af Fjorberget findes Brud af et Slags Marmor, som kaldes lizardstone eller serpentine marble stone = Serpentin.
- Llanos** [ljános], Lavlandet om Orinoco; = Sletterne; af span. llano = lat. planus = jævn, flad.
- Lob nor, se Lop Nor.**
- Loele, le** [lø lokk'l], By i Schweiz.
- Lodi** [lödi], By i Italien; af det rom. Navn Laus Pompeja = Pompejus's Ros.
- Loire** [loähr], Flod i Frankrig; af det rom. Navn Liger, Ligeris.
- Lombardiet**, Landskab i Italien; har Navn efter Longobarderne.
- Lomond, Loch** [lokk lömmönd], Sø i Skotland; = Lomondsøen; af felt. loch (= irsk lough) = Sø, Fjord.
- London** [lönd'n], Englands Hovedstad; af det felt.rom. Navn Londinium; muligvis af felt. lhong = Stib, dinas = Havn; est. a. af lynn (llyn, llyn) = Sø, Vandflade.
- Long Island** [long éjlænd], Ø ved New York; af engl. long = lang, island = Ø; saaf. p. Gr. af sin Form. (Svfr. **Langeland**.)
- Longwood** [longvühd], Gaard paa St. Helena; af engl. long = lang, wood = Stov. (Svfr. **Langeskov**.)
- Lopatka, Kap** [lopátka], Fjorbjerg i Ufsien; af russk. lopatka = Skovl (om Esdyrets Horn); saaf. efter sin Form.
- Lop nor**, Sø i Ufsien; skal betyde Dragesøen.
- Lorenzfloden, se Lawrence.**
- L'Orient** [loriáng], By i Frankrig; = Osten; af fr. orient = Øst; saafaldet af det franske ostindiske Handelselskab ved Byens Anlæggelse i Aaret 1664.
- Lorraine, se Lothringen.**
- Lot** [loh eller lot], Flod i Frankrig.
- Lothringen**, et fransk-tytsk Landskab; af det gl. Navn Lotharii regnum = Lothars Rige; saaf. fordi det ved Delingen 855 tilfaldt Kejser Lothar I's Søn Lothar II. Navnets franske Form er **Lorraine** [lorræhn].
- Louis, Saint** [sæng löih], By i Nordamerika; = den hellige Ludvig; af fr. saint = hellig, Louis = Ludvig; saaf. af franske Kolonister ved Grundlæggelsen 1764 efter den franske Konge Ludvig den Hellige.
- Louisiana** [luisiána], Fristat i Nordamerika; saaf. af franske Kolonister 1682 til Ære for Konge Ludvig (Louis) XIV.
- Lourdes** [löhrd], By i Frankrig.
- Louvain, se Löwen.**
- Lublin** [lüblin], By i Polen; af Personnavnet Lub; = Lubs Besiddelse.
- Lucca** [lükka], By i Italien; hed i Oldtiden Luca.
- Luchon** [lyschóng], By (og Dal) i Pyrenæerne.

Lugano [lugáno], By i Schweiz; den ty. Form er **Lauis**.

Luknow, By i Forindien; egtl. **Lakhnan** = den lykkelige.

Luksor [lúksör], Landsby i Ægypten; af arab. el kasr = Borgen.

Luneville [lyn'vill'], By i Frankrig.

Luxembourg [lyksangbühr], By og Storhertugdømme i Mellemuropa; er den fr. Form for det opr. Navn Lützelburg = den lille Borg; af gl. ty. luzil, lüzzel = lille, burg = Borg.

Luzern [lutsérn], By i Schweiz; Btdng. usikker; maaſte af lat. lucerna = Lampe, Fyr, Fyrtaarn.

Luzon [lusonn], en af Philippinerne; rigtigere **Luçon** eller **Isla de los Iosones** = Stampetrugets Ø; span. isla = Ø; saak. efter det Trug (lusong), i hvilket de indfødte stampede deres Korn.

Lübeck [lybæk], By i Tyskland; nyere Form for det gl. Liubice; er opkaldt efter en slavisk Fyrste Liuby, der her byggede en Fæstning mod Obotriterne.

Lüttich, se **Liège**.

Lyon [líóng], By i Frankrig; fr. Form for det rom.-felt. Lugdunum, se **Leyden**; eft. a. bethyder Navnet Ravneborg.

Lyonnais [lionnæh], Landskab i Frankrig; har Navn efter Byen Lyon.

Længde, et Steds Afstand fra Nulmeridianen mod Øst eller Vest; Udtrykket kommer af, at den i Oldtiden befødte Verden, Landene omkring Middelhavet, havde større Udstrækning — var længere — i Øst—Vest end i Nord—Syd (Bredde).

Løwen, By i Belgien; den fr. Form for Navnet er **Louvain** [luvæng], den holl. **Leuven** [løfen].

M.

Maas [mähs], Flod i Vesteuropa; Navnets franske Form er **Meuse** [møhs]; i Oldtiden hed den Mosa. Btdng. usikker, maaſte er Navnet beslægtet med felt. mor, engl. og ty. moor = Mose, Sump; jvfr. slav. more = Hav.

Maastricht [mähstricht], By i Nederlandene; af Flodnavnet Maas

og holl. drecht (trecht) = lat. trajectum = Vadested, Færgested; jvfr. Endelsen —drecht, —furt, —ford.

Macao [makáu], portug. Ø og By ved China.

Makedonien, Landskab i Tyrkiet; i Oldtiden Makedonia, opkaldt efter Sagnkongen Makedo, søn

- af Zeus og Deutalions Datter Thyia; eft. a. af gr. makar = lykkelig, salig; altj. = det lykkelige Land.
- Mackenziefloden** [mækkénsi-], Flod i Nordamerika; opt. eft. Englænderen Alex. Mackenzie, der foretog Opdagelsesrejser i disse Egne i Slutn. af det 18de Aarh.
- Macon** [makóng], By i Frankrig.
- Macquariefloden** [mækkvóri-], Flod i Australien; opdaget 1813 og opkaldt efter den daværende Generalguvernør i Ny Sydwaless Lachland M.
- Madagaskar**, Ø ved Afrikas Østkyst; kaldtes af Araberne komr eller komara = Maanen, fordi den laa lige over for de afrikanske Maanebjerge, af Marco Polo (i Slutn. af 13de Aarh.) Magastar, af Portug. 1506 Ilha de san Lourenço = den hellige Laurentius' Ø, fordi den blev funden af dem paa denne Helgens Navnedag; da Franskmændene i det 17de Aarh. anlagde Kolonier der, kaldte de Den la France orientale = Frankrig i Østen, eller isle Dauphine = Dauphins Ø. De indfødte kalde den **Nossi Dambo** = Vildsvineøen. Efter nogle skal Navnet M. være den europæiske Form for de indfødtes Navn paa Byen Maudradsch, af sanskr. Mandaradscha = Mandas Rige; Manda er den indiske Pluto.
- Madeira** [madéira], en af de nordcanariske Øer; af port. madeira = Træ; Den var, da den opdagedes, helt bedækket med Skov.
- Madeira, Rio** [riü madéira], Biflod til Amazonstrømmen; = Skovfloden; af portug. madeira = Træ, Skov, rio = Flod.
- Madras** [madrás], By i Forindien.
- Madre, Sierra** [siérra mádre], Bjerge i Mellemamerika; af span. sierra = Bjergkæde, madre = Moder; altjaa = Moderbjergene (i Forhold til Sidekæderne).
- Madrid** [madrídh], Spaniens Hovedstad; af middelaalderligt lat. materita = en lille Skov, Lund, af materia = Træ, Ved, Bygnings-tømmer.
- Magalhaes Strædet** [machaljángs-], Strædet mellem Sydamerika og Iblaudet; opt. efter den første Jordomsjeler Portugiseren Fernao de Magalhaes, der opdagede det i Novbr. 1520. Navnets spanske Form er **Magellan** [mageljan].
- Magdeburg**, By i preussf. Sachsen; = Pigens Borg; af ty. magd = Pige, burg = Borg. „Pigen“ skal efter nogle være Somsfru Maria, til hvis Ære Carl den Store byggede Borgen; andre mene, at Navnet sigter til den hedenske Venusdyrkelse, som her havde et Tempel, indtil det ødelagdes af nævnte Kejser.
- Magellan Strædet**, se **Magalhaes Strædet**.
- Magenta** [madschénta], Landsby i Italien.
- Magyar** [madjár], Navn paa Hovedbefolkningen i Ungarn; af ma (mo) = Land, kær (kærem) = Mand; altjaa = Landets Mand.

- Mahé** [maéh], en af Seychellerne; har Navn efter en fransk Gouvernor i Forindien (midt i det 18de Aarhundrede).
- Mailand**, se **Milano**.
- Maimatschin**, By i Mongoliet; af det chin. Navn **Maimaitschenn** = Handelsstad; af chin. mai mai = Køb og Salg, tschenn = en lille By.
- Main**, Flod i Tyskland; det rom. Navn var Moenus; muligvis af sanskr. manare = strømme; altf. = Flod, Strøm.
- Maine** [mæhn], Stat i Nordamerika; har rimeligvis Navn efter det franske Landstaaet Maine; muligt er det ogsaa, at Navnet er opstaaet af **Mainland** (s. n.) = Hovedlandet (i Modsetning til Smaaøerne ved Kysten).
- Mainland** [mæhnlænd], en af Shetlandsøerne; = Hovedlandet; af engl. main = det vigtigste. Svfr. **Pomona**.
- Mainz**, By i Tyskland; er opstaaet af det romerske Navn (Castrum) Maguntiacum = den maguntiske (Borg), anlagt af Drusus; ogsaa i Formen Moguntiacum, Maguntia.
- Maissur** [maísür], By i Forindien; af sanskr. mahischa-asura, mahischa betyder egl. Bøffel, er dernæst Navnet paa en af de Dæmoner (asuras), som i Hinduernes Mythologi antages at opholde sig i Defan. Paa Engelsk skrives Navnet **Mysore** [maisur].
- Malabarkysten** [málabar-], Kyststrækning i Forindien; af ind. malay-avara = Bjergland.
- Maladetta** [maladétta], Bjerg i Pyrenæerne; af span. maladeto = fordømt, forbandet; Bjergtet er stejlt, klostet og utilgængeligt samt uden Græsgange.
- Malaga** [máläga], By i Spanien; anlagt af Fønikerne, der kaldte Stedet malaachah, af hebr. melach = Salt, fordi der her, hvor der fandtes rigt Fiskeri, var store Salterier, i hvilke Fangsten blev nedfaldet.
- Malajer** er det indiske Navn paa den saak. „brune“ Menneskerace; Btdng. er usikker.
- Malakka** [malákka], Halvø i Bagindien; = Malajernes Land; est. a. skal Navnet afledes af mahlanka = den store (Halv) Ø.
- Malea, Kap** [málëa], Fjorbjerg i Grækerland; af albancisk mali = Bjerg.
- Malediverne** [malediverne], Øgruppe i det indiske Ocean; af ind. mal = 1000, dvipa (diva) = Ø; altfaa = de 1000 Øer.
- Mallorca** [maljórka], en af de baleariske Øer; af span. mayor = større; Den er den største i Gruppen. Svfr. **Menorca**.
- Malouinerne**, se **Falklandsøerne**.
- Malplaquet** [mallplakéh], Landsby i Frankrig.
- Malta**, Ø i Middelhavet; nyere Form for det gr. Navn Melite, rom. Melita; maaste af (gr.) lat. mel = Honning.
- Man** [mænn], Ø i det irske Hav; Btdng. usikker; det rom. Navn var Mona.

- Mancha, La** [la mántschä], gl. Landskab i Spanien; Navnet er af arab. Oprindelse og skal betyde: det tørre Land.
- Manche, La**, se **Kanalen**.
- Manchester** [mæntschest'r], By i England; af det rom. Navn Manucium castrum; lat. castrum = befæstet Lejr.
- Mandarin**, chinejsk Embedsmand; af portug. mandar = befale.
- Mandingo**, Negerfolk i Afrika; af Stednavnet Mandin og nko = Beboer; altsaa = de, der bo i Mandin.
- Manitoba** [manitöba], britisk Provins i Nordamerika; har Navn efter Indianerguden Manitu.
- Mannheim**, By i Baden; af Personnavnet Manno og ty. heim = Hjem.
- Mantova** [mántöva], By i Italien; Navnets ty. Form er **Mantua**.
- Mantsjuriet**, Landskab i Ostasien; har Navn efter sine Beboere, de mongolske Mantsjurer.
- Manzanares** [manssanäres], Flod og By i Spanien.
- Maori** [mäöri], Navn paa den opr. Befolkning paa Ny-Zeeland; skal betyde: indfødt, paa Stedet hjemmehørende.
- Maranon** [maranjónn], Navn paa Amazonfloden; af span. mare an non? = Hav eller ikke? hvilket Spørgsmaal den spanske Søjarer Pinzon rettede til de indfødte, da han første Gang (1500) saa Flodens mægtige Vandflade.
- Marathon** [máration], Flække i Attika; af gr. marathon = Jern-nifelmark.
- Maratter** eller **Maharatter**, en frigerik Stamme i Forindien, opstaldt efter Landet Maharatta, sanskr. maharashtra = det store Rige.
- Marburg**, By i Hessen-Nassau (Preussien); har Navn efter Bækken Marbach; mar kommer af gl. ty. mark = Grænse; burg = Borg, bach = Bæk.
- Mare Ancona** [mark ankóna] el. **Markerne**, Provins i Italien; af gl. ty. mark = Grænse, Grenseland.
- March** [mark], Flod i Østerrig; af gl. ty. mari = (Hav) Sump, ach = Vand.
- Maremma di Toscana**, jumpet Rytlandskab i Toscana; af lat. mare = Hav; altsaa maremma = Landskab ved Havet.
- Marianerne**, se **Ladronerne**.
- Marienbad**, Badested i Bøhmen; jaaf. 1816 til Ver for den hellige Jomfru.
- Marienburg**, By i Vestpreussien; Borgen (ty. burg) blev anlagt 1276 af de tyffe Riddere og fik Navn efter Jomfru Maria.
- Marino, San** [san marríno], Fri-stat i Italien; = den hellige Marino; Marino var en Gneboer, som levede her i det 4de Aarh.
- Maritza** [maritsa], Flod i Tyrkiet; hed i Oldtiden Hebros.
- Marmarahavet** [mármara-], Indhav mellem Europa og Asien;

har sit Navn efter Den Marmara, der har Marmorbrud.

Marne [marn'], Flod i Frankrig; fransk Form for det rom. Navn Matrona; af Roden mad = flyde; altsaa = Flod.

Marokko [märókkó], Rige i Nordafrika; har Navn efter sin Hovedstad, der paa arab. hedder **Morakesch** = den prydede, p. Gr. af sin dejlige Beliggenhed; dette Navn blev bekendt i Europa i sin ital. Form Marokko; Araberne kaldte Landet Magrib el aksu = det yderste Westen (jvfr. the far west) eller El gharb = Westen (jvfr. **Algarve**).

Marquesasøerne [markésas-], Øgruppe i det store Ocean; jaaf. 1595 til Ære for den spanske Viceguvernør i Peru Marquez (= Marquis = Markgreve) de Mendoza. Gruppen kaldes ogsaa **Mendanas Øer** efter Opdageren, den spanske Søfarer Mendoza [mendanja].

Marsala [marrsála], By paa Sicilien; af arab. marsa = Havn, Endelken hidrører efter nogle fra Navnet Ali, altsaa = Alis Havn; andre mene, at den kommer af allah = Gud, altsaa = Guds Havn; Byen hed i Oldtiden Lilybæum ligesom Dens sydvestlige Fjorbjerg.

Marseille [marsæj], By i Frankrig; af det rom. Navn Massilia (Marsilia), gr. Masselia.

Marshalls Øerne [marsjalls-], Øgruppe i det store Ocean; blev af Opdageren, Span. Saavedra

kaldt los buenos jardines = de gode Gaerde; fik sit nuværende Navn i Aaret 1788 efter den engelske Sømand Marshall, som paa ny undersøgte Øerne.

Marta, Sra Nevada de Sta [sierra neváda de santa mártá], Bjerge i Sydamerika; Navnet er spansk og betyder: den hellige Marthas Snebjerge; se **Nevada**.

Martigny [martinji], Landsby i Kanton Wallis; den ty. Form er **Martinach**; har Navn efter Balis' Apostel, den hellige Martin.

Martinique [martiník], fransk Ø i Vestindien.

Maryland [mærrilænd], Stat i Nordamerika; blev 1632 saafaldet efter Dronning Marie (engl. Mary) Henriette af England.

Maskarenske Øer [maskarénske], Øgruppe ved Afrikas Østkyst; af det portug. ilhas mascarenhas [iljasch maskarénjasch], have Navn efter Opdageren, Portug. Mascarenho [maskarenju], ilha = Ø; alts. = Mascarenhos Øer.

Massachusetts [mæssætschúsetts], Stat i Nordamerika; af indian. mos = Pilespids, wetuset = Høj; hvilket opr. var Navnet paa en herboende Høvding og hans Stamme.

Massaua [massäüa], Ø (og By) i det røde Hav; af æthiop. medsaua Høreviddé; Den ligger i fort Afstand fra Fastlandet.

Masulipatam [masulipätám], By i Forindien; = Fiskestaden; af tamul. masuli = ind. matschhli = Fisk, patna = Stad.

Matamoros [matamōros], By i Mexico; faaf. 1823 efter en Præst af dette Navn.

Matapan, Kap [matapán], Fjorbjerg i Grækenland; af gr. metopon = Pande; hed i Oldt. Tainaron.

Matra, Bjerggruppe i Karpatherne; samme Btdng. som **Madre** (i. v.).

Mauna Kea [máunā kéä], Bjerg paa Havaji; = det hvide Bjerg; af mauna = Bjerg, kea = hvid.

Mauna Loa [máunā loá], Bjerg paa Havaji; = det store Bjerg; af mauna = Bjerg, loa = stor.

Maurer, kaldte Romerne en Del af Nordafrikas Beboere p. Gr. af deres Hudfarve (af gr. mauros = sort); deraf det rom. Navn paa Marokko Mauritanien; senere overførtes Navnet Maurer paa de fra Afrika til Vesteuropa indvandrede Arabere. Navnet »Mohr« (for Neger) har samme Opr.

Mauritius, en af de maskareniske Øer; fik 1598 dette Navn af Holælænderne til Ære for Moritz af Oranien; Franskmændene, der ejede Den 1721—1814, kaldte den **Isle de France** [ihl dø frangs] = Frankrigs Ø; da Den 1814 kom i engl. Besiddelse, fik den atter sit gamle Navn.

Mayotte [majott], en af Comorerne.

Mecheln [mekeln], By i Belgien; Navnets fr. Form er **Malines** [malihu].

Mecklenburg, Stat i Tyskland; af det opr. Navn Mickelenburg = den store Borg; af gl. ty. mickil = stor, burg = Borg. Se fr.

Luxembourg.

Medina [medína], By i Arabien; egtl. **Medinat-el-nabi** = Profetens By; af arab. medine = By, nabi = Profet.

Mejico [mékhiko], By og Stat i Mellemamerika; = Krigsgudens By; af mejic. mexitli [mekhitli], Navnet paa Krigsguden.

Meissen, By i Tysk. Sachsen; ty. Form for det slav. misni = Røgle (nemlig til Elbdalen, der her indsnævres betydeligt); est. a. af gl. slav. mysu = Vasse, Høj, m. S. t. Beliggenheden paa et Højdrag ved Floden.

Mekka [mékka], By i Arabien.

Meknes [méknēs], By i Marokko; grundlagt af Meknasah-Stammen og opr. kaldt Miknasah, deraf den moderne Form for Navnet: **Miknasa**, **Meknes** og (franskt) **Mequinez** [mekiné].

Mekong [mekóng], Flod i Bagindien; skal betyde »Vandenes Hoved«.

Melanesien, en Del af de australske Øer; = de sorte Øer; af gr. melas = sort, nesos = Ø; p. Gr. af den mørktfarvede Befolkning.

Melbourne [méllbörn], By i Australien; grundlagt 1835 og opkaldt efter den engl. Premierminister, Lord Melbourne.

Melville [méllvill], Ø og Halvø i Nordamerika; begge opdagede af Engl. Barry (1819 og 1821—23) og opk. efter en engl. Marineminister Viscount Melville.

Memel, se **Njemen**.

Mémfis [mémfís], By i det gamle Egypten; gr. Form for det opr. Ma-m-phtah = Phtahs Bolig; føpt. manuph = den godes Bolig, o: den gode Gud's Gravsted.

Menam [ménam], Flod i Bagindien; = Vandenes Moder; af me = Moder, nam = Vand.

Menorca [menórka], en af de balariske Øer; af span. menor = mindre; jvfr. **Mallorca**.

Mentone [mentōne], By i Frankrig; Formen er ital.; Byens fr. Navn er **Menton** [mangtóng].

Meran [merän], By i Tyrol; af mari = Stedet for et Bjergfred.

Mercia [mérshæ], gl. angelsachsiske Rige i England; har Navn efter den i Oldtiden derboende Folkestamme: Mercierne.

Merida [méríðha], By i Spanien; af det rom. Navn Augusta emerita; Byen anlagdes Nar 23 af Kejser Augustus til Koloni for udtjente (emeriti) Soldater.

Meridian [meridián], = Middagslinie; af lat. meridies = Middag.

Merseburg, By i preuss. Sachsen; opr. Marsburg; af gl. ty. mar = (Hav) Sump, burg = Borg. Byen ligger ved Saale.

Mersey [mérrsī], Flod i England.

Merthyr Tydfil [mérredhier tíddfill], By i Wales.

Mesched [meschéd], By i Persien; pers. = (en Helgens) Gravmæle.

Mesopotamien, Landskab i tyrkisk Asien; = Landet mellem Floderne (Eufrat og Tigris); af gr. mesos = midt i, i Midten, potamos = Flod. Det arabiske

Navn er **El dschesireh** = Øen; jvfr. **Isle de France**.

Messenien [messénien], Landskab paa Peloponnes; af det gr. Navn Messena eller Messenia = Landet i Midten (af Halvøen); af gr. mesos = midt i, i Midten.

Messina [messína], By paa Sicilien; ital. Form for det gamle Navn Messina = Messeniernes By; saaf. fordi talrige Messeniere i sin Tid udvandrede hertil fra Peloponnes; oprindeligt hed Byen Zangkle = Seglstaden, af gr. zangkle = Le, Segl, efter den Landtunge, der af Form som en Le omslutter Havnen.

Mestitz, det spanske Navn paa Børnene af Europæere og indianske Kvinder; af lat. misceo = blander. (Jvfr. ty. Mischling af mischen = blande.)

Meteorologi, Læren om Luftfænomenerne; af gr. ta meteora = Luften og dens Fænomener, logos = Tale, Lære.

Metz, By i tyisk Lothringen; af Navnet paa en gallisk Folkestamme Mediomaticerne; paa Merovingernes Tid kaldtes Byen Mettis.

Meuse, se **Maas**.

Miago [miágo], By i Japan; = Residensstad; af japan. miya = Residens, ko = Plads; kaldes ogsaa **Kioto** [kiōto], af japan. kyo = Hovedstad, eller **Saikio** = den vestlige Hovedstad; jvfr. **Tokio**.

Michigan [mitschigænn], Sø i Nordamerika; = den store Sø; af

- indian. mitschav = stor, sagiegan = Sø; Søen er c. 1000 □ M. stor; Navnet er overført paa en af de forenede Stater.
- Middelhavet**, blev allerede af Romerne kaldet mare mediterraneum = Havet midt imellem Landene; af lat. mare = Hav, medius = midt i, terra = Land. Samme Btdng. har ty. **Mitteländisches Meer**, fr. **Mer Méditerranée**, engl. **Mediterranean sea**.
- Mikado** [mikádo], Kejseren af Japans Titel; egl. Navnet paa hans Palads; = den høje Port; af japan. mi = høj, kado = Port.
- Mikronesien** [mikrōnēsien], en Del af de (smaa) australske Øer; af gr. mikros = lille, nesos = Ø; altjaa = Smaaøerne.
- Milano** [miláno], By i Italien; ital. Form for det rom. Mediolanum; den ty. Form er **Mailand**.
- Milo**, Ø i Archipelagus; hed i Oldtiden Melos.
- Milwaukee** [milvääki], By i Nordamerika.
- Mincio** [míntscho], Flod i Italien; af det rom. Navn Mincius.
- Mindanao** [mindanáö], en af Philippinerne; Navnet er malaj. og og betyder »Landet med Søerne« (jvfr. **Zeeland**).
- Minden**, By i Westfalen (Preussien); = Munding; af ty. —münde, mundung = Munding; Weserfloden udmunder her i Lavlandet.
- Minho** [mínjo], Flod paa den pyrenæiske Halvø; portug. Form for det rom. Navn Minius, gr. Menios = Mønniesfloden; saaf. fordi der fandtes Mønnie ved dens Bredder. Den spanske Form for Navnet er **Mino** [mínjo].
- Minnesota** [minnesöta], Stat i Nordamerika; af indian. minne = Vand, sotæ = blaat, Himlens Farve; saaf. p. Gr. af sin Rigdom paa Søer.
- Mino**, je **Minho**.
- Minorca**, anden Form for **Menorca** (j. o.).
- Miquelon** [mik'long], fr. Ø i St. Lawrencebugten i Nordamerika.
- Mississippi** [missisippi], Flod i Nordamerika; af indian. miche sepe = den store Flod (altjaa ikke: „Vandens Fader“, saaledes som det ofte angives); Navnet er overført paa en af de forenede Stater.
- Missouri** [missúri], Flod (og Stat) i Nordamerika; indian. = Dyndfloden; dens Vand er mudret og uklart i Smlign. med Mississippis. Den franske Form for Navnet er **Missouri** [missúri].
- Mitau** [mitau], By i Rusland.
- Mobile** [mobihl], By i Nordamerika; fr. Form for det indian. Navn Mavila (Mauvila), der var Navnet paa en herboende Indianerstamme.
- Modena** [módēna], By i Italien; af det rom. Navn Mutina.
- Mogador** [mogadórr], By i Marokko; europ. Form for Mugdul,

Modogul, der er Navnet paa en maroffkauff Helgen.

Mohacs [möhatsch], By i Ungarn.

Mokka [mókka], By i Arabien; skrives ogsaa **Mocha**.

Moldau, Landskab i Rumænien; har Navn efter Floden Moldova.

Molukkerne, Øgruppe i Ostindien; af de indfødtes Navn paa Øerne: Moloc = Hovedsagen, de vigtigste Øer.

Monaco [mönäko], By og Fyrstendømme ved Middelhavet; = den ensomme Bolig; af gr. monos = ene, oikos = Hus, Tempel, Bolig; har Navn efter det Tempel, som fandtes her i Oldtiden for Herkules monoikos, saak. fordi han alene boede i (eller blev dyrket i) dette Tempel.

Monarki, Eneherredømme; af gr. monos = ene; arkhein = herse.

Monchique, Serra [serra mongschike], Bjergkæde i Portugal; har Navn efter Øyen af samme Navn; portug. serra = Bjergkæde.

Mongoliet, Landskab i Asien; har Navn efter sin Befolkning: Mongolerne = de stolte, tapre.

Monotheisme [mónotheïsme], Tro paa een Gud; af gr. monos = ene, theos = Gud.

Monroe [monnröh], Navn paa flere Øyer i Nordamerika; efter James Monroe, der 1817—25 var de forenede Staters Præsident.

Mons [mongs], By i Belgien; paa Flaamsk **Bergen**.

Monsun [monsün], Væstvind over det indiske Ocean; af arab. mausim

= Aarstider; altsaa = den Vind, der blæser paa visse Aarstider.

Montana [montäna], Stat i Nordamerika; af sp. montano, femin. montana = bjergfuld; underforstaet tierra = Land; altsaa = det bjergfulde Land.

Mont Blanc [mong blángh], Bjerg i Alperne; = det hvide Bjerg; af fr. mont = Bjerg, blanc = hvid; saak. p. Gr. af sine stinende Snemasser.

Montefiascone [montefiäskone], Bjerg (og By) i Stalien; = Flaskebjerg; af ital. monte = Bjerg; fiascone = Flaske; saak. p. Gr. af sin Form.

Montenegro [montenégro], Fyrstendømme paa Balkanhalvøen; = det sorte Bjerg; af ital. monte = Bjerg, negro = sort; samme Øtdng. har Landets slav. Navn **Czernagora** [tschernagōra] og dets tyrk. **Karadagh** [káradag].

Monte Rosa, Bjerg i Alperne; formentlig = det røde Bjerg; dets høje Top gløder i den nedgaende Sol længe efter at Mørket har bredt sig over de lavere liggende Egne. Eft. a. skulde Navnet komme af felt. ros = fremragende.

Montevideo [montevídeo], By i Sydamerika; af monte = Bjerg, video = jeg ser; saak. m. S. t. et højt isoleret Bjerg i Øyens Nærhed.

Montmartre [mongmartr], Høj i Paris; ital paa Romernes Tid have heddet mons Martis = Mars' Høj, efter et herværende

- Tempel for Mars; hvilket Navn senere forandredes til mons martyrum = Martyrernes Høj, idet man mente, at Dionysius o. fl. her havde lidt Martyrdøden. Af dette sidste Navn er Montmartre den fr. Form.
- Montpellier** [mongpæliéh], By i Frankrig; skal være opstaaet af det rom. mons puellarum = Pigerens Høj; af lat. mons = Høj, Bjerg, puella = Pige.
- Montperdu** [mongperdý], Bjerg i Pyrenæerne; = det fortabte (o: øde) Bjerg; af fr. mont = Bjerg, perdre = tabe; m. S. t. manglende Vegetation.
- Montreal** [montriäähl], By i Canada; af den fr. Søfarer Cartier fik Stedet p. Gr. af sin Naturskønhed Navnet mont royal [mong rööjäl] = det kongelige Bjerg; heraf Navnet paa Byen, som i den ældste Tid kaldtes Ville Marie = (Jomfru) Marias By.
- Montreux** [mongtröh], Kommune i Pays de Vaud (Schweiz); har Navn efter sin Kirke; af monasterium (= Kloster), ty. münster = Domkirke. Navnets ældre Former vare Mustriacum, Mutru, Moutru.
- Montrose** [möntrohs], By i Skotland.
- Montserrat** [monserräht], Bjergryk i Spanien; af span. monte serrato = det gennemskavede (sterkt klostede) Bjerg.
- Monza** [mónza], By i Italien; af det rom. Navn Moguntia.
- Morava** [mórava], Flod paa Balkanhalvøen; slovak. morava = Eng, Græseng (ved Vandet); devuæst = Vandet selv, Floden.
- Moray-Firth** [mórræfirðh], Bugt paa Skotlands Vstkyst; engl. firth = Fjord.
- Morbihan** [maarbíangh], Departement i det nordvestlige Frankrig; saak. efter en Havbugt af samme Navn; Navnet er felt. og betyder det lille Hav.
- Morea** [moréa], Halvø i Grækenland; efter nogle skalde Navnet hidrøre fra, at Halvøens Form ligner Morbarbladets (morus); snarere kommer det af Fjoldnavnet Romæer, se **Rumelien**.
- Morena, Sra** [sierra moréna], Bjerge i Spanien; af sp. sierra = Bjergkæde, morena = mørk, sort; Bjergene ere skovbevoksede, jvfr. **Schwarzwald, de blaa Bjerge** o. fl.
- Morgarten** [mörgarten], Landskabsning i Schweiz; = Sumpegn; af ty. moor = Sump, garten = Ager, Have.
- Moria** [mōria], Tempelhøjen i Jerusalem; hebr. morijah, af ra-ah = at se, udse sig, og jah (jehova) = Gud; altjaa = den (af Gud) udsete Høj.
- Morian** = Mohr, se **Maurer**.
- Morisker** [morisker], de kristnede Efterkommere af Maurerne i Spanien; span. moriscos, af **Maurer** (s. o.).
- Moræne** [moræne], Søfelgærde, o: Vold af Sten og Grus, der ved Søfelens Bevægelse styrter ned

- paa dens Overflade; af mur = Sand og løstrene Klippestykker; fr. moraine [moræn'].
- Mosel** [mōsel], Biflod til Rhin; kommer af det rom. Navn Mosella = den lille Diosa (d. e. Maas, j. o.); den fr. Form er **Moselle** [moséll].
- Moselle**, se **Mosel**.
- Mosi oa tunja**, se **Victoriafaldet**.
- Moske** [moskē], muhamedansk Bedehus; af arab. mesdschid = Tilbedelsessted.
- Moskva** [mäskvá], By i Rusland; har Navn efter Floden Moskva.
- Moslim**, se **Muselman**.
- Mosquitokyst** [moskito-], Kyst i Nordamerika; har Navn efter en derboende Indianerstamme Moscos eller Mosquitos.
- Mossul** [móssul], By i tyrk. Asien; Navnet skal betyde »Forbindelse« og hidrører fra, at der her findes en ældgammel Bro over Tigris.
- Mostar** [mostār], By i Herzegovina; = Broby; af slav. most = Bro; her findes en vigtig Overgang over Darentafloeden.
- Mozambique** [mosambíke], portug. Besiddelse paa Afrikas Østkyst.
- Muláhacen, Cumbre de** [kũmbre de mulahassen], Bjerg i Spanien; har Navn efter Muley Hassan, den næstsidste Konge i Granada.
- Mulat**, sp. mulato, af mulo = Mulæsel, er det span. Navn paa Afkommet af Hvide og Negerkvinder.
- Munster** [mōnst'r], Provins i Tyskland; den irske Form er **Mown** [maun].
- Muonio** [müónio], Biflod til Torneelven.
- Murcia** [múrssia], Provins i Spanien; har Navn efter Byen Murcia.
- Murray** [mórræ], Flod i Australien; saak. efter Opdageren, den engl. Sømand Murray (1800—01).
- Murrumbidgee** [mørrumbítschi], Biflod til Murray.
- Murschidabad** [murschidabād], By i Forindien; = Murschids By; af det pers. Personnavn Murschid (= Fører) og abad = By.
- Murviédro** [murviédro], By i Spanien; = gamle Mure; hentyder til Ruinerne af det gamle Sagunt, paa hvis Plads Byen ligger.
- Muselman**, rettroende Muhamedaner; af arab. moslin (pl. moslemin) = troende; i Modsetning til kafir = Bantro, Kætter.
- München** [mynchen], Hovedstad i Bayern; Navnet tyder paa, at Byens Anlæggelse skyldes Munk; ty. mōneh = Munk; en saadan findes i Byens Naaben.
- Münster** [mýnster], By i Vestfalen (Preussien); af lat. monasterium = Kloster, deraf Klosterkirke, Domkirke; ty. münster = Domkirke.
- Mwutan-Nsige**, se **Albert Nyanza**.
- Mytilini**, Ø i Arhipelagus; Navnets tyrk. Form er **Midylly**; hed i Oldtiden Lesbos.
- Mähren** [mähren], østerr. Kronland; har Navn efter Floden March.
- Møneh**, Bjerg i Alperne; ty. mōneh = Munk; har faaet dette Navn p. Gr. af sin Form.

N.

- Naaleforbjerg**et, se **Agulhas**.
- Nablus** eller **Nabulus**, se **Sichem**.
- Nadir** [nādir], = Fodpunktet (arab.); jvfr. **Zenith**.
- Nagasaki** [nāgasāki], By i Japan; = det lange Forbjerg; af jap. naga = lang, saki = Forbjerg.
- Namaqua** [namākva], Navnet paa en Hottentotstamme i Sydafrika.
- Namur** [namyhr], By (og Provins) i Belgien; den tyffe Form for Navnet er **Namen**.
- Nancy** [nangsī], By i Frankrig; den ty. Form er **Nanzig**.
- Nanking** [nānking], By i China; af chin. nan = Syd, king = Hovedstad; altsaa = den sydlige Hovedstad; jvfr. **Peking**.
- Nantes** [nangt], By i Frankrig; har Navn efter den galliske Folkstamme Namneterne; est. a. af tymr. nant = Dal.
- Nao, Cabo de la** [nāo], Forbjerg i Spanien.
- Napoli** [nāpōli], By i Italien; ital. Form for det gamle Navn Neapolis = Nykjøbing, Nystad; af gr. neos = ny, polis = By; saaf. i Modfatning til en ældre By, som fandtes i Nærheden af det Sted, hvor N. blev anlagt af gr. Kolonister. Den arab. Form for Navnet er **Nabel**, fr. **Naples** [napl], ty. **Neapel**.
- Narbonne** [narbónn'], By i Frankrig; det rom. Navn var Narbo; af felt. nar = Vand; ligger ved en Kanal, nær ved Middelhavet.
- Narenta** [narénta], Flod paa Balkanhalvøen.
- Nassau**, Provins af Preussen; af gl. ty. naz = ty. na-s = vaad, au (aue), af gl. ty. awa (owa) = Flod, dernæst: overrjstet Eng.
- Natal, Port** [pört natal], By i Afrika; af portug. porto = Havn, natal = Jul; altsaa = Julehavnen; saaf. fordi Vasco da Gama naaede hertil i Sulen 1497.
- Natolien**, se **Anadoli**.
- Nauheim**, Badessted i Hessen; af gl. ty. niwan = ny, ty. heim = Hjem.
- Naupaktos**, se **Lepanto**.
- Nauplia** [naúplīa], By i Grækenland; af gr. naus = Skib; altsaa = Byen med Skibene; saaf. p. Gr. af sine to gode Havne; est. a. er Byen opfaldt efter Nauplius, Palamedes' Fader.
- Navarino** [navarīno], By i Grækenland; skal være anlagt i Begyndelsen af det 14de Aarh. af spanske og franske Eventyrere fra Navarra; deraf Navnet. Paa Nygræs l hedder den **Neokastron** = den nye Fæstning, i Modfatning til Ruinerne af den gamle By — **Phylōs** — som fandtes her i Oldtiden, og som nu kaldes **Paleokastron** = den gamle Fæstning.
- Navarra** [navárra], Provins i Spanien og Frankrig; Navnet er basf.

og betyder »Slette«; saaf. efter sine Højsletter.

Nazaire, Saint [sæng nasæhr], By i Frankrig.

Nazareth [názaret], By i Palæstina; af hebr. nazar = blomstre; altsaa = Blomsterstaden (jvfr. **Firenze**). Hedder nu **Nasira**.

Neagh, Lough [logg næ], Sø i Irland; felt. lough = Sø.

Neapel, se **Napoli**.

Nebraska [nëbráska], Flod (og Stat) i Nordamerika; af indian. ne = Vand, braska = vid, bred, vidtstrakt.

Neckar [nékkär], Biflod til Rhin; af det romerske Navn Nicer; gl. Form Nicar, Nechar; af indogerm. nig = vask, rense; ara = Flod.

Nederlandene, Kongerige i Europa; af ty. nieder = lav; altsaa = Lavland. (Jvfr. **Holland**.)

Nedsched [nédschd], Landskab i det indre af Arabien; arab. og betyder »Højland« i Modsetning til arab. tahama = Lavland.

Neger, Navn paa den „sorte“ Menneſterace; af lat. niger = sort.

Negritos, = negerlignende Menneſker, Navn paa Folketammer i Australien.

Negro, Cabo [kábu négru], Fjorbjerg i Afrika; af portug. cabo = Fjorbjerg, negro = sort.

Negropont, se **Euboea**.

Negro, Rio [riü négrü], Flod i Sydamerika; af portug. rio = Flod, negro = sort.

Nehrung, se **Lido**.

Nelson [nélls'n], Flod i Nordamerika; opdaget 1612 og opfaldt efter en nu ubekendt Person ved Navn Nelson.

Nemours [nemúhr], By i Frankrig.

Nertschinsk [nertschínsk], By i Sibirien; har Navn efter Floden Nertscha.

Ness, Loch [lokk næss], Sø i Skotland; af felt. loch = Sø, og Flodnavnet Ness; jvfr. **Inverness**.

Netze, Flod (og By) i Preussen; af indogerm. nig, se **Neckar**.

Neuchâtel [nøſchatéll], By og Kanton i Schweiz; af fr. neu = ny, châtelet = lille Borg, Slot; altsaa = Nyborg. Navnets ty. Form:

Neuenburg [nojenburg], har samme Btdng. (af ty. neu = ny, burg = Borg), bruges mest om Kantonet.

Neufahrwasser [nojfährwasser], Havneſtad ved et af Weichſelſtodens (yngſte) Udløb i Danzigerbugten; af ty. neu = ny, fahrwasser = Farvand.

Neufchâtel, ældre Skrivemaade for **Neuchâtel** (ſ. o.).

Neva [njëvå], Flod i Ruſland.

Nevada [neváda], Stat i Nordamerika; af ſpan. nevado (ſem. nevada) = tilſneet, underforſtaact tierra = Land; alts. = Snelandet.

Nevada, Sierra [siërra neváda], Bjerge i Spanien; = Snebjergene; af ſpan. sierra = Bjergſtade, nevado = tilſneet.

Nevis, Ben, se **Ben Nevis**.

New —, om Navne, ſom ſaunes her, se under **Ny** —.

- Newcastle** [njukæs'l], By i England; = Nyborg; af engl. new = ny, castle = Borg, Kastel.
- Newfoundland** [njufatündlænd], Ø ved Nordamerikas Østkyst; = det nyfundne Land; opdaget 1497.
- New Hampshire**, se **Hampshire**.
- New Jersey**, se **Jersey**.
- New Orleans** [nju orlihs], By i Nordamerika; fik sit Navn i Aaret 1718 af franske Kolonister til Ære for Hertug Philip af Orleans (se **Orleans**).
- Newport** [njúport], By i England; = Nyhavn; af engl. new = ny, port = Havn.
- New York** [nju jork], By i Nordamerika; saak. efter den engelske Konge Karl II's Broder Hertugen af York; Byen hed tidligere — da den ejedes af Hollænderne — Ny Amsterdam.
- Niagara** [néjäggarä eller niaggärä], Vandfald i Nordamerika; af indian. oni áwgaræ = Vandets Torden.
- Niam-Niam**, Folkestamme i Afrika; skal betyde Menneskeædere.
- Nicaragua** [nikarágüä], Stat i Mellemamerika; skal være opkaldt efter en indfødt Hersker af dette Navn.
- Niceæ** [nisæa], By i Lilleasien; nu **Isnik**; = Sejrstaden; anlagt af Lyjimachus og opkaldt efter hans Hustru Nike = Sejr (gr.); jvfr. **Victoria**, **Nizza**, **Nikopoli**.
- Nieuwveld** [njøvêfelt], Steppe i Sydafrika; af holl. nieuw = ny, veld = Glette. Navnet bruges ogsaa om Bjergdraget **Nieuwveldberge**.
- Niger** [niger], Flod i Afrika; af berber. ghir = Flod; de indfødte kalde den **Dscholiba** eller **Kuara (Quorra)**, hvilke Navne have samme Btdng.
- Nigritien**, se **Sudan**.
- Nijmegen** [nejmegen], By i Nederlandene; af felt. novi = ny, magus = Mark. Dræffes ogsaa i Formen **Nimwegen**.
- Nikobarøerne** [niköbär-], Øer i det indiske Hav; hed i sin Tid, da de tilhørte Danmark, Frederiksøerne (efter Frederik V) eller Ny Danmark.
- Nikolaistad** [nikolájstad], By i Finland; anlagt midt i det 19de Aarh. i Stedet for det ved en Ildbrand ødelagte Wasa og opkaldt efter Kejser Nikolai I.
- Nikolajev** [nikolájef], By i Rusland.
- Nikolajewsk** [nikolájéfsk], By i russisk Asien; = Nikolais By; af Personnavnet N. og Endelsen —sk, der paa russ. betegner By; jvfr. —pol, af gr. polis. Dpf. eft. Kejser Nikolai I.
- Nikopoli** [nikópöli], By i Bulgarien; = Sejrstaden; af gr. nike = Sejr, polis = By. Grundlagt af Trajan til Minde om en Sejr over Dacerne. Flere andre Byer fik i Oldtiden det samme Navn (i Epirus, Armenien, Ægypten o. a.).
- Nil**, Flod i Afrika; lat. Nilus, gr. Neilos; muligvis af femit. nahal = Flod.

Nîmes [nihm], By i Frankrig; skrives ogsaa **Nismes**, af det rom. Navn Nemausis; Navnet skal være ensbetydende med det felt. nemetum = Helligdom, Tempel.

Nimwegen, uforrett Form for **Nijmegen** (s. o.).

Nipon el. **Nippon** [nipón], de indfødtes Navn paa Japan; = Solopgangens Land; af jap. ni = Sol, pon = Dpgang. Ofte bruges Navnet urigtigt om den største af de japanſke Øer, hvis egentlige Navn er **Hondo**.

Nishnij-Nowgorod [nischnij nó-göräd], By i Ruſland; af ruſ. nishnij = nedre, nowij = ny, gorod = By.

Nizza [nitsa], By i Frankrig; ital. Form for det gl. gr. Navn Nikaia = Sejrstaden; af gr. nike = Sejr; Byen blev anlagt af gr. Kolonister. Det rom. Navn var Nicæa; det fr. er **Nice** [nihs].

Njemen [njémén], Flod i Ruſland; kaldes **Memel** i sit nedre Løb (i Preuſſen); Navnet — hvoraf Memel skal være en fordrejet Form — skal est. nogles Mening være opſtaaet af slav. njemzi = ſtum, den, der taler uforſtaeligt, Dyſter; alſaa = den tyske Flod; men denne Forklaring er næppe paalidelig, da Flodnavnet formentlig er ældre end Dyſternes Optraeden i denne Egn.

Nogat [nogat], Weichſels øſtlige Munding; = den nye Vandvej; af litt. naujas = ny, gat = Port, Vej.

Nomader [nomäder], Hyrdefolk; af gr. nemo = græsſer, nomas = Hyrde.

Non, Kap [kap nön], Fjorbjerg i Afrika; det oprindelige Navn skal have været »non plus ultra«, lat. = (hertil og) ikke videre; ſaaſ. fordi Sejlsdſen langſ Kysten i lang Tid kun naaede hertil.

Nord betegnes paa gr. ved arktos = Bjørn (Stjernebilledet), lat. septentriones = Syvstjernen; th. mitternacht = Midnat, nord; gl. th. nor = Mørke, Dunkelhed; engl. north; fr. nord, septentrion; ſpan. norte, septentrion; ital. norte, settentrione; holl. noord; chin. pe; hebr. zapón, egtl. Mørke, fordi man tænkte ſig de nordl. Egne indhyllede i Mørke, eller ſemol, egtl. = tilvenſtre (for den, der vender Anſigtet mod Solopgang).

Norderney [nórdernéj], en af de friſiſke Øer; = Nordøen; af nord og ey = Ø.

Nordhausen, By i Tyſkland; jvfr. **Sondershausen**.

Nordkanalen, engl. **North Channel** [nordh tſchänn'el], det nordlige Indløb til det iriſke Hav.

Nordſøen, (opr. holl.) Navn paa Veſterhavet. Jvfr. **Zuidersøen**.

Norfolk [nórrſaahk], 1) Landſtab i England, 2) Ø i Auſtralien.

Noriske Alper [nöriske], Parti af Øſtalperne; har Navn efter den noriſke Folkeſtamme, der boede i en Del af det nuværende Øſterrig, ſom Romerne efter Indbyggerne kaldte Noricum.

- Normandie** [nõrrmangdih], Landskab i Frankrig; = Normannernes Land; har Navn efter de i det 10de Aarh. hertil indvandrede Normanner.
- Norte, Rio grande del, se Rio grande.**
- Northumberland** [nordhhømb'lænd], Landskab i England; = Landet nord for Humber; af engl. north = nord, og Flodnavnet Humber.
- Norwich** [nõrritsch], By i England; af engl. north = nord, og Endelsen wich (wick) = Landsby, Etæd; altsaa = Nordby.
- Nossi Be** [nõssi bē]. Ø i det indiske Hav; = den store Ø.
- Nottingham** [nõttinghæmm], By i England; Endelsen -ham er = engl. home = Hjem.
- Novaja Zemlja** [nõväjä semljá], Øgruppe i det nordlige Ishav; af russ. novij = ny, semlja = Land.
- Nova Scotia, se Skotland.**
- Nowgorod welikij** [nosgõräd velikij], By i Rusland; = store Nystad; af russ. nowij = ny, gorod = By, welikij = stor.
- Novibazar** [novibasár], Landskab (og By) paa Balkanhalvøen; = det nye Torv; af slav. (pers.) bazar = Torv, Bazar, novi = ny.
- Novogeorgiewsk** [nõvogëorgjëfsk], By i russ. Polen; = Ny Georgsstad; af Georgij = Georg. Byen hed tidligere Modlin.
- Nubien** [nubiën], Landskab i Afrika; af ægypt. nub = Guld; allerede de gamle Faraoner havde her Guldbastier.
- Nuits** [nyih eller nyihš], By i Frankrig.
- Nuyts Land** [nojts land], Kyststrækning i Australien; opkaldt efter Hollænderen Peter Nuyt, der i Aaret 1627 undersøgte denne Egn.
- Nürnberg** [nyrnberg], By i Bayern; tidl. Nurinberg; Btdng. usiffer.
- Ny Amsterdam, se New York.**
- Nyassa** [nyássa], Sø i Afrika; = Sø, stort Vand.
- Ny Britannien, se Britannien.**
- Ny Brunswick, Del af britisk Nordamerika; = Ny Braunschweig (se Braunschweig);** saaf. til Ære for det engelske Kongehus, da denne Koloni i Aaret 1784 blev stiftet fra Ny Skotland.
- Ny Caledonien, se Caledonien.**
- Ny Georgien, se Salomonsøerne.**
- Ny Granada, se Granada.**
- Ny Guinea, se Guinea.**
- Ny Hebriderne, se Hebriderne.**
- Ny Holland, se Holland.**
- Ny Sibirien, se Sibirien.**
- Ny Skotland, se Skotland.**
- Ny Strelitz, se Strelitz.**
- Ny Syd Wales, se Wales.**
- Ny Zeeland, se Zeeland.**

O.

- Oahu** [oáhü], den næststørste af Sandwicheøerne.
- Oakham** [ókhkæmm], By i England; af engl. oak = Eg, ham = Hjem.
- Oase** [oåse], af gl. ægypt. ovahe, kopt. uah = Station (paa Ørkenrejser); iflg. a. = beboet, frugtbart Sted i Ørken.
- Obdorsk** [obdóorsk], By i Sibirien; egtl. **Obdorskoi gorodok** = Byen ved Objs Munding.
- Obeid, El** [el obéid], By i Nordosfan.
- Oberammergau** [oberämmergau], Landsby i Bayern; af ty. ober = over, øvre, Flodnavnet **Ammer** (s. o.) og gau = Egn, Distrikt.
- Oberland, Berner** [béerner óberland], Højlandet i Kanton Bern; af ty. ober = over, øvre, land = Land.
- Obj**, Flod i Sibirien; = begge; saak. fordi begge dens Kildefloder, længe efter Sammenløbet i samme Flodleje bevare deres Ejendommelighed: den ene er uklar og mælkefarvet, den anden klar og blå.
- Occidenten**, se **Vest**.
- Ocean** [oseän], Verdenshav; af gr. okeanos, lat. oceanus; af fønik. og = den altomfattende.
- Oceanien** [oseänien], Navn paa Øerne i det store Ocean, foreflaaet 1828 af Franskmændene Lesfon. Jvfr. **Polynesien**.
- Odenwald** [ódenvald], Bjerglands-
skab i Tyskland; af gl. ty. odi = tom, øde, wald = Skov; eft. a. af Gudnavnet Odin.
- Oder** [óder], Flod i Tyskland; polsk **Odra**, slav. **Wodra**, af gl. slav. adro = overgyde, oversvømme; aftsaa = Flod; andre udlede samme Btdng. af Flodens rom. Navn Viadus, af gl. got. wato (ty. wasser) = Vand.
- Odessa** [adjéssa], By i Rusland.
- Ofanto** [ofánto], Flod i Italien; af det rom. Navn Aufidus.
- Ofen**, se **Buda**.
- Oglio** [óljo], Flod i Italien.
- Ohio** [ohájó], Flod (og Stat) i Nordamerika; Navnet er indian. og skal betyde: den skønne Flod.
- Oise** [oåhs'], Flod i Frankrig.
- Oka** [áká], Flod i Rusland.
- Okotsk** [okótsk], By i Sibirien; egtl. **Ochotskoi ostrog** = den okotske Fæstning; af Flodnavnet Ochota, og ostrog = Fæstning.
- Oldenburg**, Storhertugdømme i Tyskland; af den ældre Form Aldenburg = den gamle Borg; af ty. alt = gammel, burg = Borg.
- Oldham** [óhldhæmm], By i England; af engl. old = gammel, ham = Hjem.
- Oliebjerget**, Bjerg ved Jerusalem; har Navn efter sine Olivenplantninger (jvfr. **Gethsemane**).
- Olmütz** [óllmýts], By i Mahren; skal være den ty. Form for slav.

- holy mauc = nogen Klippe; Betydningen er dog usikker.
- Olympos** [olympos], Bjerg i Thes-salieu; = det lysende Bjerg; af gr. lampein = skinne, lyse. Kal-des nu **Elymbos** med en moderne Form for det gamle Navn. (Jvfr. **Gaurisankar**.)
- Omaha** [ömäha], By i Nordamerika.
- Oman** [omán], Landskab i Arabien.
- Omsk**, By i Sibirien; = Byen ved Om; af Flodnavnet Om.
- Onega** [änjéga], Sø i Rusland.
- Ontario** [ontærioh], Sø i Nord-amerika; Navnet er indian. og skal betyde: den smukke Sø.
- Oporto** [upórtu], By i Portugal; = Havnen; af port. o (Fl. os) = Artiflen, porto = Havn; det rom. Navn var Portus Cale = Havnen Cale. (Jvfr. **Portugal**.)
- Oran** [orán], By i Algier; europ. Form for det arab. Navn Wahran.
- Orange** [órángsch], By i Frankrig; nyere Form for det rom. Navn Arausio.
- Oranje** [oránje], Flod i Afrika; opfaldt 1777 efter Huset Oranien; de indfødte kalde Floden **Garib** = den larmende.
- Oregon** [órégön], Flod (og Stat) i Nordamerika; Btdng. usikker; de indfødte kaldte Floden lakaitl uimakl = den store Flod; Spanierne kaldte den (1775) Rio de san Roque = den hellige Rochus' Flod, fordi den blev undersøgt paa denne Helgens Dag; endelig fik den af en amerikansk Sømand i Maret 1792 Navnet Columbia (efter hans Skib), hvilket Navn hyppigst bruges af Engländerne, medens Amerikanerne i Reglen kalde Floden Oregon.
- Orël** [ärjöl], By i Rusland.
- Orenburg** [orenjúrg], By i Rusland; af Flodnavnet Or og ty. burg = Borg; altsaa = Borgen ved Or. Byen, der senere er flyttet, blev oprindeligt anlagt ved Floden Or i Maret 1738.
- Orient**, se **Øst**.
- Orinoco** [orinóko], Flod i Syd-amerika; af indian. orinucu = Flod, Strøm.
- Orizaba** [orissäva], By (og Bjerg) i Mexico; det mexic. Navn paa Bjergtet, som Europæerne have opfaldt efter Byen, er Citlaltepetl = Stjernerbjergtet; af citlalin = Stjerne, tepetl = Bjerg; saak. fordi det vulkanste Bjerg under Udbruddet lyser som en Stjerne.
- Orkan**, = Hvirvelstorm; af det indianske Ord hurrikan; jvfr. **Tornado**, **Taifun**.
- Orkneys** [órknäs], **Orknøerne**, Øgruppe nord for Skotland; = Delfinøerne; af orkn = Delfin (delphinus orca); ey = Ø.
- Orlamünde**, By i Tyskland; af Flodnavnet Orla og ty. münde = Munding.
- Orleans** [orléang], By i Frankrig; af det rom. Navn Civitas Aurelianorum = Aureliernes By.
- Orleannais** [orléännæ], Landskab i Frankrig; omkring Byen Orleans, deraf Navnet.
- Ormuzstrædet** [ormüs], Sudløbet til den persiske Havbugt; har

- Navn efter en der beliggende lille Ø: Ormuz.
- Orne** [órñ], Flod i Franrig.
- Orografi** [órográfí], = Bjergbeskrivelse; af gr. oros = Bjerg, grafein = skrive, beskrive.
- Orsova** [órschövä], By i Ungarn.
- Ortegal** [ortegáll], Fjorbjerg i Spanien.
- Ortleralp**, Parti af Alperne; har Navn efter en af sine Toppe Ortlerspitz, af ortle = lille Spids.
- Osmanner**, Navn paa en tyrkisk Folkstamme; efter Osman, som i Aaret 1299 stiftede det efter ham opkaldte tyrkiske Rige; den tyrk. Form for Folknavnet er Osmanli.
- Osnabrück** [ósnabrýkk], By i Hannover (Breusjen); af Flodnavnet Hase og ty. brücke = Bro; altsaa = Broen over Hase.
- Ossa** [óssa], Bjerg i Thessalien; formentlig af gr. ossomai = jeg ser, osse = begge Dine; altsaa = det stærkt synlige, fremtrædende Bjerg. Det moderne Navn er **Kissabos**.
- Ostende** [osténde], By i Belgien.
- Ostia** [óstia], By i Italien; = Mundingerne; af lat. ostium = Munding; Byen laa i Oldtiden ved Tiberens Udløb, nu ligger den i ringe Afstand derfra. (Svfr. —münde, —mouth, i nordiske Stednavne —os, **Aros**, **Nidaros**.)
- Ostjaker** [ostjáker], Folkstamme i Sibirien; af tatar. yschtæk = fremmede, vilde.
- Ostindien**, Fællesnavn for Forindien, Bagindien og de indiske Øer.
- Otaheiti**, se **Taiti**.
- Otranto** [otránto], By i Italien; nyere Form for det gamle rom. Navn Hydruntum, gr. Hydrus; af gr. hydor = Vand; altsaa = Vandstaden; saak. fordi den ligger paa en i det adriatiske Hav fremspringende Klippe.
- Ottava** [óttäva], Flod (og By) i Canada; opf. efter en Indianerstamme af dette Navn; Btdng. usikker; Byen, der tidligere hed Bytown, af engl. town = Stad, By, og Personnavnet By [bai], fik først i Aaret 1854 Navnet Ottava.
- Oude**, se **Audh**.
- Oudenaarde** [audenáarde], By i Belgien; af holl. oude = gammel, aarde (= ty. erde) = Jord, Land.
- Ouessant** [üessäng], Ø ved Bretagnes Kyst.
- Ouse** [óüs], Flod i England.
- Ouro Petro** [óirú prétu], By i Brasilien; hedder egentlig Villa rica de ouro preto, hvilket portugisiske Navn betyder: det sorte Gulds rige Stad; saak. fordi det her fundne Guld er mørktfarvet.
- Overijssel** [óferéjssel], Provins i Nederlandene; af holl. over = over, hinsides, og Flodnavnet Ijssel; altsaa = hinsides Ijssel. Svfr. **Alemtejo**.
- Oviedo** [oviódo], By i Spanien.
- Oxford** [óksfórd], By i England; lat. Oxonia; af engl. ox = Oks, ford (= ty. fürth) = Vadested. (Svfr. **Oxenvad** i Sønderjylland.)

P.

- Paaskøen**, Ø i det store Ocean; først set af Davis 1686, atter opdaget 1ste eller 2den Paaske dag 1722 af Hollænderen Roggeveen, der gav den Navnet Paaskøen, holl. Paschen Eylant.
- Pacific**, se **Stille Hav**.
- Padang** [padang], Havnestad paa Sumatra.
- Padova** [pádövä], By i Italien; moderne Form for det gamle romerske Navn Patavium.
- Pagode** [pagöde], indisk Tempel; er den portug. Form for sanskr. bhagavati, bhagavati = et heligt Hus.
- Paimboeuf** [pængböff], By i Frankrig.
- Paisley** [pæsli], By i Skotland.
- Palembang** [palémbang], By paa Sumatra; egtl. **Songi Palembang**, malaj. songi = Flod, palimbang = opstillet Dynd.
- Palermo** [palérmo], By paa Sicilien; ital. Form for det gamle Navn Panormus, gr. Panormos = den vidtstrakte, gode Havn; af gr. pas = hel, hormos = Havn, Ankerplads; saak. p. Gr. af sine store Havneanlæg.
- Palestrina** [palestrina], By i Italien; hed i Oldtiden Præneste.
- Palks Strædet**, Stræde mellem Forindien og Ceylon; af singal. palk = Strømhvirvel; saak. p. Gr. af sin stærke Strøm.
- Palma** [pálma], By paa Mallorca; span. ciudad de las palmas = = Palmestaden.
- Palmas, Cabo de** [kabu de pálmás], Forbjerg i Afrika; portug. = Palmernes Forbjerg; saak. p. Gr. af sine mange Palmetræer.
- Palmyra** [palmýra], By i Syrien; = Palmestaden; af lat. palma = Palme; hed opr. **Tadmor** [tadmör], ligel. = Palmestaden, af hebr. tamar = Palme.
- Palos** [pálos], By i Spanien.
- Palæstina** er den gr. Form for Filistæa = Filisternes Land; Navnet gjaldt opr. kun Kystlandet, men blev senere overført paa hele det bagved liggende Landskab. (Se fr. **Canaan**.)
- Pamir** [pamír], Plateau i Midt-Asien; Btdug. usikker, i Alm. = Verdens Tag, af firg. bam = Tag, est. a. = et øde, ubeboet Sted; est. a. af tyrk. pam = Slette, mir = herse, altsaa = Slettens Behersker.
- Pampas** [pámpas], Sletter i Sydamerika; af indian. pampa = Flade.
- Pamplona** [pamplóna], By i Spanien; hed opr. paa græsk Pompejopolis = Pompejus' By; af gr. polis = By; paa basisk fik den Navnet Pompælo, deraf den nuværende Form. Er sandsynligvis grundlagt af Pompejus.

Beretning

om

Odense Skolevæsen

for

Aaret 1899.

A. Odense almindelige Skolevæsen.

I. De enkelte Skoler og deres Elevantal.

Fra 1ste Oktober 1899 oprettedes en ny Forberedelsesskole med to Klasser i Vestre Kommuneskole.

Derefter havde de enkelte Skoler ved Aarets Udgang følgende Klasse- og Elevantal:

	Klasseantal.	Elevantal.	
		Drenge.	Piger.
1. Skolerne i Jernbanegade.			
Drengeborger skolens Afd. A—G	28	816	»
Drengeforberedelsesskolerne Nr. 1—7	14	489	»
2. Skolerne i Klaragade og Høljedøre.			
Pigeborger skolens Afd. A—G	28	»	807
Pigeforberedelsesskolerne Nr. I—VII	14	»	437
3. Skolen i Overgade.			
Den betalende Pigeborger skole	5	»	137
4. Skolen i Krømmemarken.			
Drengeborger skolens Afd. H—I	8	229	»
Pigeborger skolens Afd. H	4	»	116
Drengeforberedelsesskolerne Nr. 8—9	4	135	»
Pigeforberedelsesskolen Nr. VIII	2	»	66
Oversøes	107	1669	1563

	Klasseantal.	Elevantal.	
		Drenge.	Piger.
Overført . . .	107	1669	1563
5. Vestre Kommuneskole.			
Drengeborger skolens Afd. K—L	8	238	»
Pigeborger skolens Afd. I	4	»	136
Forberedelseskolerne Nr. 10, 11, IX og X	8	145	90
Ialt	127	2052	1789

II. Eleverne.

Elevantallet, der den 1ste Januar 1899 var 3748, gik efter Foraarskonfirmationen og den øvrige sædvanlige Afgang i Foraaret ned til 3456, steg derefter ved det nye Skoleaars Begyndelse til 4029, gik atter i Efteraaret ned til 3830 og beløb sig ved Aarets Udgang den 31te December 1899 til **3841**, nemlig:

	Drenge.	Piger.	Sum.
3 Skolerne i Jernbanegade	1305	»	1305
„ Skolerne i Klaragade og Højsedøre	»	1244	1244
„ Skolen i Overgade	»	137	137
„ Skolen i Strømmermarken	364	182	546
„ Vestre Kommuneskole	383	226	609
Ialt	2052	1789	3841

Efter Eksamen i Marts 1899 overflyttedes:

Fra Forberedelseskolerne til			
Borgerkolerne	318	Drenge,	254 Piger, ialt 572.
do. til betalende Pigeborger-			
skole	—	7	—
Pigeborger skolen til do.	»	14	—
private Skoler til do.	»	7	—

Af- og Tilgangen af Elever, der i det forløbne Aar har givet et Overstud af 93, har stillet sig saaledes:

Tilgang.		
Fra Hjemmet		646
„ Landet		138
„ andre Købstæder		56
„ private Skoler i Odense		43
„ Mønlernes Begatskole		1
„ Udlandet		3
„ Lahns Stiftelse		1
Ialt		888

Udgang.

Til privat Undervisning i Hjemmet	2
„ Landet	139
„ andre Købstæder	56
„ private Skoler i Odense	45
„ Møllernes Legatfskole	51
„ Udlandet	2
„ Lahns Stiftelse	11
„ forskjellige Opdragelsesanstalter	13
Konfirmerede Drengene (Føraar 133, Efteraar 101)	234
do. Piger (— 117, — 101)	218
Udskrevne efter § 1 i Lov af 24de Marts 1899	9
Udskrevne paa Grund af Sygdom	5
Døde	10
	Salt ... 795

Gennemsnitslevantalet har i 1899 været 3855 mod 3763 i 1898.

III. Udgifter til Skolevæsenet.

Skolevæsenets Budget for 1899 omfattede Udgifter til et samlet Beløb af 144323 *Sk* 56 *Gr*, nemlig:

1. Undervisning og Bestyrelse	104294 <i>Sk</i> 09 <i>Gr</i>
2. Bygningernes Vedligeholdelse, Inventar m. m.	27506 — 69 —
3. Andre Udgifter	12522 — 80 —
	Sum ... 144323 <i>Sk</i> 56 <i>Gr</i>

Til Sammenligning anføres, at Budgettet for 1898 var

142278 <i>Sk</i> 39 <i>Gr</i>	
og den virkelige Udgift for samme Aar	140400 — 58 —

De kommunale Skolebygningers Opførelse har i sin Tid andraget følgende Beløb:

1. Pige-skolen i Klaragade, opført 1873—74 incl. Grund	95950 <i>Sk</i> 0 <i>Gr</i>
2. Skolen i Overgade, opført 1874 (Halvdelen afholdt af Legater)	41552 — 0 —
3. Skolerne i Jernbanegade, opført 1878—79, incl. Grund	186131 — 92 —
4. Pige-skolen i Hølsdore, opført 1885—86, incl. Grund	61548 — 02 —
	Overføres ... 385181 <i>Sk</i> 94 <i>Gr</i>

	Overført . . .	385181 <i>ℳ</i> 94 <i>Ør</i>
5. Skolen i Kræmmermarken, opført 1888—89, excl. Grund		90961 — 85 —
6. Møllernes Legatskole, opført 1893, excl. Grund		112872 — 95 —
7. Vestre Kommuneskole, opført 1897, excl. Grund		105031 — 77 —
	Salt . . .	694048 <i>ℳ</i> 51 —

eller afrundet 700000 *ℳ*.

Lægges 4 % heraf	28000 <i>ℳ</i> » <i>Ør</i>
til ovenanførte Budgetsum	144323 — 56 —

bliver Byens samlede Udgift til det offentlige
Skolevæsen ialt 172323 *ℳ* 56 *Ør*
altsaa med et kalkuleret Indbyggerantal af 38000 henved 4 *ℳ* 53 *Ør*
pr. Individ.

IV. Skolebesøget.

Der har i Aarets Løb været holdt Skole 247 Dage. Beregnet efter Gennemsnitslevantalet (3855) stiller Skolebesøget for hvert enkelt Barn i samtlige Skoler sig saaledes:

	1896.	1897.	1898.	1899.
Forsømt paa Gr. af Sygdom	11,36 . . .	9,11 . . .	10,10 . . .	10,56
— med lovlig Grund	1,28 . . .	1,55 . . .	1,50 . . .	1,63
— uden lovlig Grund	0,67 . . .	0,47 . . .	0,52 . . .	0,54
Besøgte Skoledage	236,69 . . .	235,87 . . .	234,88 . . .	234,27
Salt . . .	250 Dg.	247 Dg.	247 Dg.	247 Dg.

Nøjagtigere kan imidlertid Skolebesøget bestemmes ved Angivelsen af **forsømte og besøgte Dage som Procent af samtlige Skoledage**. For Sammenligningens Skyld har jeg ligesom ovenfor medtaget Opgørelserne fra de nærmest foregaaende Aar.

	1895.	1896.	1897.	1898.	1899.
Forsømt p. Gr. af Sygd..	3,80 %	3,96 %	3,69 %	4,09 %	4,27 %
— med lovlig Gr..	0,59 %	0,60 %	0,62 %	0,61 %	0,66 %
— uden lovlig Gr..	0,41 %	0,39 %	0,19 %	0,21 %	0,22 %
Salt . . .	4,80 %	4,95 %	4,50 %	4,91 %	5,15 %
Besøgte Skoledage	95,20 %	95,05 %	95,50 %	95,09 %	94,83 %

3 **Skolemønstre** (for 1898) indkom et Beløb af 97 *ℳ* 42 *Ør*, der ligesom i de nærmest foregaaende Aar anvendtes til Bogpræmier til flittige Elever.

V. Lærerpersonalet.

Under 11te Januar 1899 meddelte Kirke- og Undervisningsministeriet Tilladelse til, at Lærer ved Odense almindelige Skolevæsen **Wilhelm Rasmussen** og Lærer ved Aalborg Borgerstole **Hans Jørgen Marius Svend Vender Pedersen** maatte bytte Embeder paa et af de paagældende Skoledirektioner jafstaf Tidspunkt. Embedsbytningen fandt derefter Sted den 1ste Maj 1899.

Under 21de Juni 1899 bevilgede Skolekommissionen Lærerinde ved Forberedelsesskolerne Fruen **Margrethe Hvidings** Ansøgning om Afsted paa Grund af Alder og Svagelighed fra Udgangen af August Maaned at regne, hvorhos Skoleinspektoren bemhændigedes til at bringe hende Kommissionens bedste Tak for hendes lange og gode Arbejde i Skolens Tjeneste.

Under 23de September 1899 bevilgede Kirke- og Undervisningsministeriet Lærer, Dannebrogsmænd **C. J. Rasmussens** Ansøgning om Afsted med Pension paa Grund af Alder og Svagelighed fra 30te s. M. at regne.

Under 6te November 1899 ansattes af Skolekommissionen Lærerinde ved Nexo Borgerstole Fruen **Lovisa Petrea Pfen** og Lærerinde ved Skolen i Aborre Fruen **Ane Botilde Therese Christensen** som Lærerinder ved Forberedelsesskolerne fra 1ste December 1899 at regne.

Under 23de November 1899 beskiftedes hidtilværende Lærer med lavest Lønning ved Odense Skolevæsen **Axel J. Rasmussen** til Lærer med højest Lønning og Fjerdelærer ved Borgerstolen i Marstal **Rnud Godefroy Rasmussen** til Lærer med lavest Lønning ved Odense Skolevæsen, begge fra 1ste December s. M. at regne.

Under 1ste December 1899 beskiftedes — i Henhold til Odense Byraads Beslutning af 26de November 1897 og Ministeriets Skrivelse af 25de Januar 1898 — Lærerinde ved Forberedelsesskolerne Fruen **Johanne Bouline Longreen** til Lærerinde med lavest Lønning ved Odense Skolevæsen fra s. D. at regne.

Under s. D. beskiftedes hidtilværende Lærer med lavest Lønning ved Odense Skolevæsen **Carl Emil Carlsen** til Lærer med højest Lønning ved samme Skolevæsen, ligeledes fra 1ste December 1899 at regne.

Fruen af **Skoleinspektoren** (født 8de April 1852, Skoleinspektør i Kolding 18de Maj 1880, i Odense 22de Juni 1892), bestod Lærerpersonalet den 31te December 1899 af følgende:

		Født.	Eksamen.
a. Fast ansatte Lærere:			
1.	J. C. Poulsen	26. Septbr. 1838	Seminarist
2.	Jørgen Enghoff	17. Oktbr. 1837	do.
3.	H. S. F. Løve	6. Januar 1851	do.
4.	G. G. W. Yderik	26. Marts 1852	do. og 1-aar. Kurs.
5.	J. Fr. Jensen	7. Juni 1861	Seminarist
6.	J. C. W. Stalberg	27. Marts 1855	do.
7.	M. G. L. Clausen	19. Novbr. 1861	do.
8.	S. J. Sørensen	18. Oktbr. 1860	do.
9.	William D. Rasmussen	2. — 1865	do. og Cand. phil.
10.	J. H. Maderup	19. Marts 1854	Seminarist
11.	H. Buch Frandsen	27. Novbr. 1857	do. og 1-aar. Kurs.
12.	J. Eriksen	12. Marts 1864	Seminarist
13.	K. Madjen	13. Decbr. 1864	do.
14.	H. H. Toft	12. April 1864	do.
15.	H. Chr. Rasmussen	26. Juli 1866	do.
16.	Lh. Lunddahl Nielsen	27. Maj 1869	do.
17.	J. B. S. Hjort	4. Novbr. 1857	do.
18.	Nel J. Rasmussen	22. Juli 1871	do. og 1-aar. Kurs.
19.	C. C. Carlsen	29. — 1868	Seminarist
20.	J. Sørensen	26. April 1870	do.
21.	J. S. Banke	16. Novbr. 1873	do.
22.	Lh. Kure	22. Marts 1869	do. og Løjtnant
23.	M. R. W. Westergaard	22. Aug. 1868	Seminarist
24.	P. H. Engberg	22. — 1874	do.
25.	H. S. W. S. Vender Pedersen	30. Marts 1873	do.
26.	R. G. Rasmussen	16. Aug. 1869	do.
b. Gymnastiklærere:			
27.	C. M. A. Abel, DM.	5. Juni 1838	Jhv. Overjergent
28.	C. A. E. Steen	3. Novbr. 1839	— Sergent
29.	H. Eriksen	24. Decbr. 1848	Stabsjergent
c. Tilmelærere (med 18 Tim. ugentl.):			
30.	Johan D. R. Eriksen	13. Febr. 1876	Seminarist

Ansat ved Densse Skolevæsen.	Afdeling.	Løn.	Ålbers- tillæg i 1899.
			<i>Kr</i> <i>Ør</i>
18. Oktbr. 1862	Drengeborgerstf. Afd. B	højest siden 15. Juni 1881	300 »
1. Novbr. 1877	— — A-G	— — 20. Juli 1885	200 »
j. D.	— — D	— — 8. Febr. 1886	200 »
15. Aug. 1883	— — E	— — 4. Juli 1887	200 »
3. Oktbr. 1884	— — H	— — 9. Juni 1888	200 »
20. Juli 1885	Den bet. Pigeborgerstf.	— — 9. Maj 1889	158 33
8. Febr. 1886	Drengeborgerstf. Afd. A	— — 25. April 1890	100 »
10. Oktbr. 1886	— — A	— — 12. Juli 1892	100 »
7. Maj 1887	— — K	— — j. D.	100 »
4. Juli 1887	— — B	— — 25. Juli 1891	100 »
9. Juni 1888	— — G	— — j. D.	100 »
16. Septbr. 1889	— — H	— — 1. Maj 1894	66 67
25. April 1890	— — F	— — 1. — 1896	» »
3. — 1891	— — E	— — 13. Juni 1896	» »
25. Juli 1891	— — I	— — 1. Martz 1898	» »
j. D.	— — G	— — j. D.	» »
30. Maj 1893	— — F	— — 27. April 1898	» »
12. Juli 1892	— — I	— — 1. Decbr. 1899	» »
j. D.	— — D	— — j. D.	» »
1. Maj 1894	Pigeborgerstolen — E	lavest.	33 33
j. D.	— — A	do.	33 33
1. Maj 1896	Drengeborgerstf. — K	do.	» »
j. D.	— — L	do.	» »
27. April 1898	— — L	do.	» »
1. Maj 1899	— — C	do.	» »
1. Decbr. 1899	— — C	do.	» »
1. Juni 1874	Drengeborgerstf. A-G	933 <i>Kr</i> 33 <i>Ør</i>	200 »
1. Maj 1891	— — A-G	466 — 66 —	» »
1. Juni 1892	— — H-L	533 — 33 —	» »
1. April 1898	Drengeborgerstf. H-I	lønnes efter 1200 <i>Kr</i> aarlig for 36 Timer ugentlig.	

		Født.	Ofsamen.
d. Født ansatte Lærere:			
31.	B. M. Jensen	13. Marts 1836	Lærereksamen
32.	E. F. Thuejen	31. Aug. 1848	do.
33.	A. C. Ingeborg Nielsen	5. Febr. 1845	Uekamineret
34.	P. G. E. Wood	1. — 1849	do.
35.	W. Krønsting	20. Novbr. 1851	Lærereksamen
36.	A. W. H. Woltner	19. April 1852	do.
37.	Else Jørgensen	2. — 1850	do.
38.	S. A. Thellemann	9. Maj 1860	do.
39.	K. W. Ravens, f. Andresen	4. Juni 1863	do.
40.	W. Knudsen	19. Aug. 1859	do.
41.	H. N. Biering	25. Oktbr. 1855	do.
42.	E. N. B. Johansen, f. Peterjen	29. — 1854	do.
43.	A. C. N. Flor, f. Johansen	29. Maj 1852	do.
44.	H. S. N. A. Jacobsen	10. Febr. 1853	do.
45.	D. Christopherjen	9. Oktbr. 1863	do.
46.	W. C. Thrige	19. Juli 1861	do.
47.	W. A. Bo	9. Septbr. 1855	do.
48.	A. C. N. Lohje	4. Novbr. 1866	do.
49.	N. A. B. Bonfild	16. Febr. 1863	do.
50.	A. C. Michelsen	22. Decbr. 1854	Uekamineret
51.	N. W. Rasmussen	29. Novbr. 1857	Lærereksamen
52.	A. W. Peterjen	24. Oktbr. 1863	do.
53.	W. C. N. Jacobsen	16. Januar 1867	do.
54.	E. F. Madsen	18. Febr. 1867	do.
55.	E. A. Bøgh	31. Marts 1864	do.
56.	W. Bruun Jensen	22. Januar 1865	do.
57.	S. Bruun Jensen	31. — 1863	do.
58.	G. W. Malmhø	14. Juli 1869	do.
59.	S. R. Jensen	25. Januar 1874	do.
60.	Joh. Bouline Longreen	21. Oktbr. 1866	do.
e. Lærere (ansatte af Skolekommissionen):			
61.	E. W. Lykkedahl	30. Marts 1844	Uekamineret
62.	W. R. W. Rasmussen	7. Decbr. 1867	do.
63.	E. F. N. Petersen	28. April 1871	Lærereksamen
64.	W. Sørensen	17. Febr. 1870	do.

Ansæt ved Dønsse Skolebasen.	Afdeling.	Løn.	Alders- tillæg i 1899.
			<i>Kr. fr.</i>
1. April 1867	Bygeborgerstole Afd. C	højest siden 1. Juli 1874	200 »
20. Aug. 1874	— — C	— — 12. Maj 1883	200 »
j. D.	Bygeforb.stole Nr. II	— — 3. April 1891	66 67
j. D.	den bet. Bygeborgerst.	— — 30. Maj 1893	66 67
16. Septbr. 1876	Bygeborgerstole Afd. B	— — 5. — 1887	133 33
10. — 1881	— — D	— — 1. — 1897	
25. April 1885	— — E	— — 1. Marts 1898	
20. Juli 1885	— — B	— — 1. Juli 1898	
29. Decbr. 1886	— — H	— — 12. Febr. 1898	
7. Maj 1887	— — F	lavest	66 67
j. D.	— — F	do.	66 67
9 Juni 1888	den bet. Bygeborgerst.	do.	66 67
9. Maj 1889	Bygeborgerstole Afd. A	do.	52 78
3. April 1891	— — D	do.	33 33
12. Juli 1892	— — H	do.	33 33
30. Maj 1893	— — I	do.	33 33
1. — 1895	Drengeforb.stole Nr. 7	do.	
1. — 1897	Bygeborgerstole Afd. I	do.	
12. Febr. 1898	Bygeforb.stole Nr. 1	do.	
1. Marts 1898	Drengeforb.stole Nr. 2	do.	
j. D.	— — 8	do.	
j. D.	— — 4	do.	
j. D.	Bygeborgerstole Afd. G	do.	
j. D.	Bygeforb.stole Nr. VII	do.	
j. D.	Drengeforb.stole Nr. 6	do.	
27. April 1898	Bygeborgerstole Afd. G	do.	
j. D.	Bygeforb.stole Nr. X	do.	
j. D.	— — III	do.	
1. Juli 1898	Bygeborgerst. Afd. A-G samt I	do.	
1. Decbr. 1899	Drengeforb.stole Nr. 9	do.	
17. April 1879	Bygeforb.stole Nr. IV	600 <i>Kr.</i>	300 »
1. Januar 1895	— — VIII	do.	
1. — 1898	Drengeforb.stole Nr. 11	do.	
1. Marts 1898	— — 1	do.	

		Jødt.	Ekſamen.	
65.	L. S. A. H. Rasmussen	31.	Juli 1874	Uekſamineret
66.	M. S. W. Schmidt	6.	Marts 1870	Lærereindeekſamen
67.	M. A. Michaelsen	22.	Oktbr. 1874	do.
68.	J. K. Nærbild	3.	Febr. 1869	do.
69.	L. P. Ipsen	18.	Decbr. 1872	do.
70.	A. B. T. Christensen	1.	April 1863	do.
f. Gymnaſtikleerereinder (ansatte af Skolekommissionen):				
71.	E. C. Gjilstov	22.	Novbr. 1873	Gymn.lærereindeekſ.
72.	H. C. Dinesen	18.	Juli 1879	do.
73.	E. W. Fenger	11.	Decbr. 1871	do.
g. Haandgerningslærereinder (ansatte af Skolekommissionen):				
74.	Christophine C. Hansen	8.	Oktbr. 1841	Uekſamineret
75.	H. W. Thueſen	24.	Septbr. 1846	do.
76.	W. Koppel	26.	Juni 1844	do.
77.	Marie F. H. C. Hansen	5.	Novbr. 1848	do.
78.	N. W. Hviding	15.	Januar 1851	do.
79.	Mathilde S. Hansen	25.	August 1853	do.
80.	A. S. A. Berggreen	18.	Novbr. 1853	do.
81.	Christiane W. Hansen	17.	Decbr. 1856	do.
82.	E. N. W. Rithou	29.	Novbr. 1851	do.
83.	A. Torup	10.	Oktbr. 1872	do.

Vaa Skolefontoret er — siden 1ste Januar 1889 — ansat **J. Th. Henriit** Kjøbenhavn, født 2den Juni 1866.

Under 15de Januar 1897 approberede Ministeriet følgende **Regulerings-**nummer for de faste Embeder ved Odense Skolevæsen:

	Begyndelses-		Efter 5 Aars		Efter 10 Aars		Efter 15 Aars	
	Løn.		Tjeneste.		Tjeneste.		Tjeneste.	
	Kr	Gr	Kr	Gr	Kr	Gr	Kr	Gr
Lærereembeder med højest Løn	1669	»	1769	»	1869	»	1969	»
do. " lavest Løn	1159	»	1209	»	1259	»	1309	»
Lærereindeemb. " højest Løn	1064	»	1130	67	1197	33	1264	»
do. " lavest Løn	864	»	897	33	930	67	964	»

Ansat ved Dnse Skolevæsen.	Afbetling.	Løn.	Uders- tillæg i 1899.
			<i>Kr</i> <i>Gr</i>
1. Juli 1898	Drengeforb.skole Nr. 3	600 <i>Kr</i>	
<i>f. D.</i>	— — 5	do.	
<i>f. D.</i>	Pigeforb.skole Nr. VI	do.	
1. Septbr. 1898	Fællesforb.skole Nr. IX	do.	
1. Decbr. 1899	Forbereðelsesst. Nr. 10	do.	
<i>f. D.</i>	Pigeforb.skole Nr. V	do.	
1. Juli 1892	Pigeborgerst. A-G. I	960 <i>Kr</i> » <i>Gr</i>	
1. April 1898	bet. Pigeborgerst. og do. H	480 — » —	
1. Septbr. 1898	Pigeborgerst. Ud. A-G	746 — 66 —	
1. Januar 1872	den bet. Pigeborgerst.	560 <i>Kr</i>	300 »
6. Juli 1874	Pigeborgerstolen Ud. G	do.	300 »
<i>f. D.</i>	— — D	do.	300 »
30. Oktbr. 1879	— — A	do.	300 »
9. April 1882	— — F	do.	300 »
1. Januar 1885	— — E	do.	200 »
1. April 1890	— — C	do.	100 »
1. Januar 1894	— — H	do.	100 »
1. Maj 1897	— — I	do.	
28. Oktbr. 1897	— — B	do.	

Paa Grund af **Sygdom blandt Lærerpersonalet** har det i Marts 1899 været nødvendigt at holde Vikarer i følgende Omfang:

	Timer.	Honorar.
Før Lærere ved Borgerstolen	291	226 <i>Kr</i> » <i>Gr</i>
" Lærereinder ved do.	194	113 — » —
" do. " Forberedelsesstolerne	798	450 — 95 —
" do. " Haandgærningsstolerne	238	119 — » —
Jalt	1521	908 <i>Kr</i> 95 <i>Gr</i>

IV. Skolernes Portnere,

der antages af Skoleudvalget efter Skoleinspektørens Indstilling, ere følgende:

- ved Skolerne i Klaragade og Højsedore: **N. P. Hansen**, ansat den 7de Maj 1881,
 „ Skolen i Kræmmermarken: **C. Nielsen**, ansat den 1ste Maj 1889,
 „ Vestre Kommuneskole: **S. Nielsen**, ansat den 1ste Januar 1894,
 „ Skolen i Overgade: **Ns. Madsen**, ansat den 1ste Oktober 1897,
 „ Skolerne i Jernbanegade er ikke ansat nogen egentlig Portner; de herhenhørende Forretninger ere fordelt paa flere Hænder.

VII. Andre Meddelelser.

Den 8de Maj 1899 inspicerede Sanginspektør, **Profesør Nebelong** Sangundervisningen i Vestre Kommuneskole.

Legatet „**S. C. Andersens Hjælp**“ bortgaves den 2den April til **Anders Laurits Andersen** af Ufd. K, 4de Kl.

Det **Benzon-Gesæderffte Konfirmationslegat** gaves — henholdsvis ved Foraars- og Efteraarskonfirmationen — til:

Meta Chr. Jensen	af Ufd. A	Olga Madsen	af Ufd. A
Amanda Koordt	— B	Jenny Larsen	— B
Thora Hansen	— C	Rasmine Petersen	— C
Cathrine Andersen	— D	Johanne Petersen	— D
Nana Henriksen	— E	Emma Madsen	— F
Emilie Chr. Nielsen	— H	Jenny Sorgenen	— G
Elna Dorteaa Jespersen	— I	Ingeborg Hansen	— H

I Løbet af Sommeren ovedes Drengborgeriskolens 4de Klasser som sædvanligt i **boldspil**.

Fra **Hr. Boghandlermedhjælper N. Seedorff** har Skolen haft den Glæde at modtage en værdifuld Samling naturhistoriske Præparater; ligeledes har **Hr. Skibstaptajn S. J. Hansen** stænkert Skolen i Kræmmermarken en smuk Samling tropiske Krybdyr m. m., for hvilke Gaver Skolen herved bringer sin bedste Tak.

B. Møllernes Legatskole.

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1899—1900 (den 1ste Maj 1899) talte Skolen 355 Elever, fordelte i 7 Klasser, hvoraf de 5 nederste ere dobbelte. Siden Skoleaarets Begyndelse er 1 Elev død, 7 ere flyttede bort fra Byen, 5 indsatte i andre Skoler, 20 gaaede til praktisk Virksomhed efter at være komne ud over den skolepligtige Alder, medens 2 ny Elever, Sønner af tilflyttede Familier, ere optagne. Ved Udgangen af 1899 talte Skolen saaledes 324 Dreng, hvoraf 33 vare **kunfirmerede** (i 5te Kl.: 4, i 6te: 14, i 7de: 15).

Til **almindelig Forberedelseseksamen**, hvis mundtlige Del afholdtes i Tiden mellem den 23de Marts og 29de April, indstillede sig 9 af Skolens Elever, der alle bestode (2 med Udmærkelse).

Som bestiftede Censorer vare til Stede: Skoleinspektør E. Peterjen, cand. jur. Mohr, Frk. cand. mag. Sarauw, cand. mag. Foldberg, Skolebestyrer Thysjen, Adjunkt E. C. Christensen; som indbudne Censorer: Skoleinspektør Siersted og Adjunkt, Forstander Rasmussen.

Udvaldet jes af omstaaende Liste.

Skolebesøget.

I Marts Løb har der været holdt Skole i 248 Dage.

Gennemsnitlig har hver Dreng forsvmt:

Baa Grund af Sygdom	8,83	Dage.	Dette er procentvis..	3,56.
Med lovlig Grund	0,42	—	—	0,17.
Uden lovlig Grund	0,01	—	—	0,00.
Falt...	9,26	Dage.	—	3,73.
Besøgte Skoledage	238,74	—	—	96,27.
	248,00	Dage.		100,00.

Gennemjitsantal af Elever:

3 7de Klasse.....	13
" 6te —	19
" 5te A —	26
" 5te B —	25
" 4de A —	31
" 4de B —	32
" 3dic A —	30
" 3dic B —	33
" 2den A —	30
" 2den B —	32
" 1ste A —	31
" 1ste B —	32
Salt... ..	334

Ved Skolaaarets Begyndelse nød 30 Drenges hel Friplads, 32 halv. Nedsættelse i Skolebetalingen med 1 *N* maanedlig tilstodes 41 Elever.

Til Hjælp ved Anskaffelse af Skolebøger uddeltes 340 *N*.

Malerens Legatiskole i 1899.

Klasse.	Forsømmelser			Sunn.	Vigtige Dage.	Forsømte Dage.	Besøgte Dage.
	paa Grund af Sygdom.	med lovlig Grund.	uden lovlig Grund.				
1 B.....	280	1	»	281	7936	281	7655
1 A.....	458	2	$\frac{1}{2}$	460 $\frac{1}{2}$	7688	460 $\frac{1}{2}$	7227 $\frac{1}{2}$
2 B.....	225	5	»	230	7936	230	7706
2 A.....	311 $\frac{1}{2}$	9	$\frac{1}{2}$	321	7440	321	7119
3 B.....	264	3	»	267	8184	267	7917
3 A.....	266 $\frac{1}{2}$	2	»	268 $\frac{1}{2}$	7440	268 $\frac{1}{2}$	7171 $\frac{1}{2}$
4 B.....	195 $\frac{1}{2}$	10	1 $\frac{1}{2}$	207	7336	207	7729
4 A.....	411	46 $\frac{1}{2}$	1	458 $\frac{1}{2}$	7688	458 $\frac{1}{2}$	7229 $\frac{1}{2}$
5 B.....	240 $\frac{1}{2}$	22	$\frac{1}{2}$	263	6200	263	5937
5 A.....	177	17	1	195	6448	195	6253
6.....	107 $\frac{1}{2}$	19	»	126 $\frac{1}{2}$	4712	126 $\frac{1}{2}$	4585 $\frac{1}{2}$
7.....	12	3 $\frac{1}{2}$	»	15 $\frac{1}{2}$	3224	15 $\frac{1}{2}$	3208 $\frac{1}{2}$
Salt... ..	2948 $\frac{1}{2}$	140	5	3093 $\frac{1}{2}$	82832	3093 $\frac{1}{2}$	79738 $\frac{1}{2}$

	Dansk, skriftlig.	Dansk, mundtlig.	Engelsk, skriftlig og mundtlig.	Lyst.	Historie.	Geografi.	Regning, skriftlig.	Kristendomskundskab, skriftlig og mundtlig.	Geometri, skriftlig og mundtlig.	Naturhistorie.	Naturkøbe.	Orden med de skriftlige Arbejder.	Points.	
1. A. H. Andersen, Søn af Brygger H. Andersen	g ×	mg.	mg ÷	g ×	tg ×	tg ÷	mg ÷	g.	mg.	g.	g.	mg.	79 $\frac{2}{3}$	Bestaaet.
2. A. L. B. C. E. Christensen, Søn af fhv. Detaillist N. Chr. Christensen	mg.	ug ÷	mg ×	mg.	ug ÷	mg ÷	mg.	g.	mg ÷	mg ÷	mg ×	ug ÷	104 $\frac{2}{3}$	Bestaaet.
3. S. M. Erichsen, Søn af Maler S. V. Erichsen	mg ×	ug ÷	mg ÷	ug ÷	ug.	ug ÷	ug.	mg.	ug.	ug ÷	mg ×	ug ÷	111 $\frac{2}{3}$	Bestaaet.
4. Rasmus Hansen, Søn af afd. Arbejdsmand H. Hansen	mg ×	ug.	ug ÷	mg ×	ug.	ug.	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug ÷	mg.	mg ×	114 $\frac{2}{3}$	Bestaaet m. Udm.
5. A. C. J. A. Hark, Søn af Skomager J. H. C. Hark	g ×	ug ÷	mg ×	mg ×	ug.	ug ÷	mg.	ug ÷	ug.	ug ÷	mg.	mg ×	109	Bestaaet.
6. N. B. Nielsen, Søn af Murmester N. Nielsen	mg.	ug.	mg.	mg.	mg ÷	ug ÷	ug.	mg ×	ug.	ug ÷	mg ×	ug.	111 $\frac{1}{3}$	Bestaaet.
7. R. R. B. Nielsen, Søn af Væver N. Nielsen	mg ÷	mg ×	mg ×	mg ÷	mg ÷	mg ÷	ug ÷	g ×	ug ÷	mg ×	ug ÷	ug ÷	104 $\frac{2}{3}$	Bestaaet.
8. D. B. Petersen, Søn af Snekkerjvend P. C. Petersen	mg ×	ug ÷	mg ×	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug.	ug.	ug.	mg.	ug.	mg.	113 $\frac{2}{3}$	Bestaaet m. Udm.
9. G. Thomsen, Søn af Gartner Thomsen	mg.	mg.	mg.	mg ÷	mg ×	mg.	ug.	mg ×	mg ×	mg.	mg ×	mg ÷	106	Bestaaet

Til „Bestaaet“ kræves 65 Points, til „Bestaaet med Udmærkelse“ 112 $\frac{2}{3}$.

Lærerpersonalet

var uforandret som ved Aarets Begyndelse.

	Født.	Eksam.	Ansæt ved Skolen.	Løn.	Alderstillæg m. m.
Overlærer:					
M. Th. N. Hertel, R. af Dbg.	31/7 49	cand. theol.	11/3 79	2160 <i>Kr</i> og fri Bolig	Alderstillæg 600 <i>Kr</i>
Fast ansatte Lærere:					
1. N. C. Carlsen	12/7 66	cand. mag.	31/10 91	højest Løn	Personligt Tillæg 100 <i>Kr</i>
2. P. N. Skov	20/9 47	Seminarist	30/4 84	do. (siden 1/1 94)	100 —
3. P. Klavsen	6/10 51	Sem. og Translator	21/11 78	do. (siden 1/5 95)	
4. S. P. Jensen	8/11 66	Sem. og cand. phil.	1/5 94	do. (siden 1/1 99)	
5. H. P. G. Rosendal	28/4 68	Sem. og etaarigt Kurs.	1/5 94	lavest Løn	66 <i>Kr</i> 66 <i>Ør</i>
6. N. N. Rødmoose	27/11 68	Seminarist	1/5 95	do.	
7. N. S. E. Møller	30/8 71	cand. phil., Seminarist og etaarigt Kursus	1/5 96	do.	
8. A. Abitz	26/5 72	Sem. og cand. phil.	1/5 97	do.	
9. L. S. Prebensen	4/11 73	Seminarist og Student	17/12 98	do.	

Gymnastiklærere:						
10.	N. Nielsen, DM.....	10/11	41	fhv. Stabssergent	1/9	89
11.	P. Nielsen	15/10	65	Sergent og Gymnastiklærer ved Hæren	1/11	94
Sanglærer:						
12.	A. B. H. Nielsen	17/2	46	Seminarist, Kordegn	1/7	74
Tegnelærer:						
13.	H. D. B. A. Jensen	2/8	40	Udd. v. Kunstakademiet	1/7	74

Højest Løn er 1760 *Kr.*,
 Lavest — " 1250 —,
 hvortil kommer Skolepenge (c. 50 *Kr.*).

Gymnastiklærerne og Tegnelæreren lønnes efter 100 *Kr.* månedlig for 36 Timers ugentlig Undervisning; Sanglæreren med 4 *Kr.* månedlig for hver ugentlig Time.

I **Vifarlon** under de fast ansatte Læreres Sygdom og under deres Fraværelse for at deltage i Kursus er udbetalt 101 *Kr.* 15 *Ør.*

Skolens Portner, der tillige er Fyrbøder og Bademester samt besørger Opkrævning af Skolepenge og Budtjeneste, er **H. P. Jeppesen**, antaget af det kateketiske Skolekollegium efter Overlærerens Indstilling den 1ste November 1888.

C. De private

I Aarets Lob er **Madsens Pige-skole** bleven indlemmet i **Madsens Realskole**. En ny Skole oprettedes fra 1ste Septbr. 1899 af **Fr. L. Nørlem**.

Skolens Navn.	Beliggenhed.
I. Skoler, der afholde alm. Forberedelseseksamen.	
1. Gregersens og Rasmussens Skole	Overgade 19
1. Gierfings Realskole	Søndergade 5
2. Louise Wintlers Realskole	Klostervej 7
3. Marie Jørgensens Skoler	St. Hans Plads 5
II. Skoler med afsluttende Undervisning.	
a. Fællesskoler:	
4. Odense Seminariums Børneskole	Hjallesevej
5. Skolen i Nørregade	Nørregade 59
6. Fristolen paa Heden	Heden 108
7. Madsens Realskole	Frue Kirkestræde 14
8. Nørlems Skole	Windegade 20
b. Pige-skoler:	
9. M. Thorups Pige-skole	Windegade 100
10. Fristolen i Langgade	Langgade 23
11. Emma Behrens' Skole	Overgade 28
12. M. S. Sandstrøms Skole	Nedergade 48
13. Frk. Marie Heys Skole	Klingenberg 16

Skoler.

Frf. **N. Beyers** Skoler ere blevne forenede med Frf. **M. Jørgensen**s Skole, og Frf. **Maren Nielsen** har nedlagt sin Skole den 1ste Oktober 1899.

Bestyrer.	Oprettet Aar.	Antal Lærere og Lærerinder.		Antal Klasser.	Elefantalt d. 31/12 1899		
					fra Øbenst.	fra andre Kom- muner.	Sum.
} Cand. theol. Vesterdal...	1851	Li.	2.	12	219	34	253
	1866	19	3				
	1853	6	17				
— M. Jørgensen	1879	11	23	23	278	27	305
Seminarieforst. N. Thomsen	1855	3	5	5	103	2	105
Seminarist B. Møller	1863	5	5	8	154	41	195
Frf. K. Rasmussen	1883	2	2	6	86	34	120
Seminarist Ns. Petersen ...	1891	10	5	10	164	14	178
Frf. L. M. Nørlem	1899	3	1	2	17	»	17
Frfn. C. Nielsen og J. Holst	1871	2	14	7	107	6	113
Frf. Kirstine Rasmussen ...	1876	»	2	2	34	1	35
— Emma Behrens	1880	4	5	7	54	4	58
— J. Sandstrøm	1883	2	1	2	20	2	22
— M. Hey	1889	5	7	6	39	3	42
Overføres		72	90	104	1519	182	1701

Skolens Navn.	Beliggenhed.
III. Fællesskoler, der undervise Piger til Konfirmationsalderen og Drengene til Optagelse i andre Skoler.	
14. N. & J. Lorengens Skole	Vestergade 49
15. L. Christophersens Skole	Vestergade 34
16. C. Christophersens Skole	Nedergade 26
17. B. Lunds Skole	Adamsgade 25
IV. Forberedelsesskoler.	
a. Drengeskoler:	
18. Henr. Hørliucks Forberedelsessk. til Latinskolen	Kongensgade 64
19. Marie Heins do. do.	Albanitorv 5
b. Fællesforberedelsesskoler:	
20. Forberedelseskolen i Bjerggade	Bjerggade 20
21. Fru Kehlens Forberedelseskole	Nørregade 42
22. — Mortensens do.	Vestergade 78
23. Laura Petersens Skole	Thorsgade 11
V. Disfenterskoler.	
24. St. Marie (rom. kath.) Skole	Albanitorv 7
24 Skoler.	

Bestyrer.	Oprettet Aar.	Antal Lærere og Læretinder.		Antal Klasser.	Elevantal d. 31/12 1899			
					fra Byen.	fra andre Kommuner.	Samt.	
Overført		72	90	104	1519	182	1701	
Seminarist J. Lorenzen	1853	3	7	6	95	»	95	
Fru A. Lorenzen		»	2	2	15	»	15	
Fru L. Christophersen		»	3	3	57	8	65	
— C. Christophersen		1880	3	4	6	104	9	113
— B. Lund		1883						
Frk. Henriette Hørlück	1870	5	5	5	72	13	85	
— Marie Hein	1886	6	9	6	61	4	65	
Fru Arngot Nielsen	1874	»	1	1	12	»	12	
— C. Kehlet	1874	»	1	1	14	»	14	
— M. Mortensen	1879	»	2	1	19	»	19	
Frk. L. Petersen	1893	»	1	2	18	»	18	
Fr. G. Schmiederer	1874	4	3	3	61	»	61	
		93	128	140	2047	216	2263	

Om de 2047 Elever her fra Byen se omstaaende Skolestatistik.

Af de 216 Elever, der ere hjemmehørende i andre Kommuner, ere de 186 i skolepligtig Alder, 7 ere under 7 Aar, og 23 ere konfirmerede.

Skole-Statistik

for

Odense Købstad den 31te December 1899.

I Odense Kathedralskole undervistes 53 her i Kommunen hjemmehørende Drengene i skolepligtig Alder.

De øvrige Skoler jægtes af følgende Antal Elever her fra Byen:

	Under 7 Aar.		I skolepligtig Alder		Konfirmerede.		Sall.	Sum.
	Dreng.	Piger.	Dreng.	Piger.	Dreng.	Piger.		
A. Kommunens Skoler:								
I. Det almindelige Skolevæsen:								
1. Skolerne i Fernbanegade . . .	73	»	1232	»	»	»	1305	
2. do. i Klaragade og Hølsedore . . .	»	52	»	1192	»	»	1244	
3. Skolen i Overgade	»	»	»	137	»	»	137	
4. do. i Kræmmermarken	16	10	348	172	»	»	546	
5. Vestre Kommuneskole	19	11	364	215	»	»	609	
	108	73	1944	1716	»	»	3841	
II. Mulernes Legatskole	»	»	291	»	33	»	324	
	108	73	2235	1716	33	»	=	4165
B. Særligt stillede Skoler:								
1. Lahns Stiftelses Skole	»	»	31	51	»	»	82	
2. Odense Opdragelsesanstalt	1	1	46	23	»	»	71	
	1	1	77	74	»	»	=	153
C. Private Skoler:								
1. (Gregersens & Rasmussens Skole) (Gierfings Realskole)	7	»	184	»	28	»	219	
2. Louise Wintlers Realskole	2	25	»	182	»	35	244	
3. Marie Jørgensens Skoler	10	11	49	163	5	40	278	
4. Odense Seminariums Børneskole	»	9	8	86	»	»	103	
5. Skolen i Nørregade	3	4	80	65	2	»	154	
6. Fristolen paa Heden	4	5	42	35	»	»	86	
Overføres	26	54	363	531	35	75	1084	4318

Antallet af **skolepligtige Børn** her i Kommunen var saaledes den 31te December 1899: **5926**, der vare fordeelte i de forskjellige Skoler saaledes:

			31te December		
			1898.	1897.	1896.
I Kommunens Skoler	3951	= 66,67 %.	3902	3855	3787
„ Katedralstolen	53	= 0,90 —	68	51	56
„ de særligt stillede Skoler	151	= 2,55 —	181	179	185
„ de private Skoler	1741	= 29,38 —	1762	1721	1613
„ Skoler uden for Kom- munen, samt ikke skole- føgende	30	= 0,50 —	32	55	47
	<u>5926</u>	<u>100,00 %.</u>	<u>5945</u>	<u>5861</u>	<u>5688</u>

Aarseksamen

i

Odense kommunale Skoler.

I. Skolerne i Jernbanegade.

Mandagen den 19de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	A.	4de	Religion.	Claussen
-	-	-	Regning.	—
-	-	—	Naturhist.	—
8	-	3die	Dansk.	Sørensen
-	-	—	Geografi.	—
12	-	1-4	Gymnastik.	Abel
3	-	2den	Historie.	Sørensen
-	-	—	Religion.	Claussen
3	-	1ste	Regning.	—
-	-	—	Religion.	Sørensen
8	B.	4de	Religion.	Aaderup
-	-	—	Regning.	—
8	-	3die	Historie.	Poulsen
-	-	—	Geografi.	—
3	-	2den	Dansk.	—
-	-	—	Naturhist.	—
3	-	1ste	Historie.	Aaderup
-	-	—	Religion.	—
8	C.	4de	Geografi.	K. G. Rasmussen
8	-	3die	Naturhist.	Bender-Pedersen
-	-	—	Historie.	—
3	-	2den	Religion.	K. G. Rasmussen
-	-	—	Regning.	Bender-Pedersen
3	-	1ste	Dansk.	—
-	-	—	Naturhist.	K. G. Rasmussen

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	D.	4de	Religion.	Løve
-	-	—	Dansk.	—
8	-	3die	Regning.	Carlsen
-	-	—	Historie.	Enghoff
3	-	2den	Geografi.	Løve
-	-	—	Naturhist.	—
3	-	1ste	Religion.	Carlsen
-	-	—	Regning.	—
8	E.	4de	Religion.	Toft
-	-	—	Dansk.	—
8	-	3die	Historie.	Yderik
-	-	—	Regning.	—
-	-	—	Dansk.	—
3	-	2den	—	Toft
-	-	—	Regning.	—
3	-	1ste	Religion.	Skalberg
-	-	—	Geografi.	—
8	F.	4de	Religion.	Madsen
-	-	—	Naturhist.	—
8	-	3die	Religion.	Hjort
-	-	—	Dansk.	—
3	-	2den	—	Madsen
-	-	—	Regning.	Hjort
3	-	1ste	Religion.	—
-	-	—	Dansk.	Madsen
8	G.	4de	Religion.	Buch-Frandsen
-	-	—	Naturlære.	—
8	-	3die	Religion.	Lundahl-Nielsen
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Dansk.	—
-	-	—	Regning.	—
-	-	1ste	Dansk.	Buch-Frandsen
-	-	—	Geografi	—
8	Forb.	Nr. 1.	Frk.	Sørensen
-	—	Nr. 2.	—	Michelsen.
-	—	Nr. 3.	—	O. Rasmussen.
-	—	Nr. 4.	—	A. Petersen.
3	—	Nr. 5.	—	Schmidt.
-	—	Nr. 6.	—	Bogh
-	—	Nr. 7.	—	Bo
1	A-G	3die	Sang*.	Enghoff
2	A-G	1ste	—*.	—

*) I Gymnastiksalen.

Tirsdag den 20de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	A.	4de	Historie.	Sørensen
-	-	—	Geografi.	—
8	-	3die	Religion.	Claussen
-	-	—	Regning	—
3	-	2den	Geografi.	Sørensen
-	-	—	Naturhist.	Claussen
3	-	1ste	Dansk.	—
-	-	—	Historie.	Sørensen
8	B.	4de	Naturlære.	Aaderup
-	-	—	Geografi.	Poulsen
-	-	—	Historie.	—
8	-	3die	Naturhist.	—
-	-	—	Religion.	Aaderup
12	-	1-4	Gymnastik.	Abel
3	-	2den	Religion.	Aaderup
-	-	—	Regning.	—
3	-	1ste	Dansk.	Poulsen
-	-	—	Naturhist.	—
-	-	—	Geografi.	—
8	C.	4de	Dansk.	K. G. Rasmussen
-	-	—	Historie.	Bender Pedersen
8	-	3die	Regning	—
-	-	—	Religion.	K. G. Rasmussen
3	-	2den	Historie.	Bender Pedersen
-	-	—	Dansk.	—
3	-	1ste	Religion.	K. G. Rasmussen
-	-	—	Geografi.	—
8	D.	4de	Historie.	Enghoff
-	-	—	Arithmetik.	Carlsen
8	-	3die	Naturhist.	—
-	-	—	Geografi.	Løve
3	-	2den	Religion.	Carlsen
4½	-	—	Historie.	Enghoff
3	-	1ste	Geografi.	Løve
-	-	—	Dansk.	—
8	E.	4de	Historie.	Yderik.
-	-	—	Naturlære.	—
8	-	3die	Religion.	Toft.
-	-	—	Geografi.	—
3	-	2den	Naturhist.	Skalberg
-	-	—	Historie.	—
3	-	1ste	Regning.	Toft
-	-	—	Naturhist.	Carlsen

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	F.	4de	Dansk.	Hjort
-	-	--	Geografi.	—
8	-	3die	—	Madsen
-	-	—	Regning.	—
11	-	1-4	Gymnastik.	Abel
3	-	2den	Religion.	Madsen
-	-	—	Naturhist.	—
3	-	1ste	Regning.	Hjort
-	-	—	Geografi.	—
8	G.	4de	Dansk.	Buch-Frandsen
-	-	—	Geografi.	—
8	-	3die	Dansk.	Lundahl-Nielsen
-	-	—	Naturhist.	—
3	-	2den	Religion.	—
-	-	—	Naturhist.	—
1	A-G	4de	Sang*.	Enghoff
2	—	2den	—*.	—

Onsdag den 21de Marts 1900.

8	A.	4de	Naturlære.	Claussen
8	-	3die	Historie.	Sørensen
-	-	—	Naturhist.	Claussen
3	-	2den	Regning.	—
-	-	—	Dansk.	Sørensen
3	-	1ste	Geografi.	—
-	-	—	Naturhist.	Claussen
8	B.	4de	Dansk.	Aaderup
-	-	—	Naturhist.	Poulsen
8	-	3die	Dansk	—
-	-	—	Regning.	Aaderup
3	-	2den	Geografi.	Poulsen
-	-	—	Historie.	—
3	-	1ste	Regning.	Aaderup
8	C.	4de	Religion.	K. G. Rasmussen
-	-	—	Naturhist.	Bender Pedersen
8	-	3die	Dansk.	—
-	-	—	Geografi.	K. G. Rasmussen
12	-	1-4	Gymnastik.	Abel.
3	-	2den	Geografi.	K. G. Rasmussen
-	-	—	Naturhist.	Bender Pedersen
3	-	1ste	Historie.	—
-	-	—	Regning.	K. G. Rasmussen

^{*)} I Gymnastiksalen.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	D.	4de	Naturlære.	Yderik
-	-	—	Geometri.	Carlsen
8	-	3die	Religion.	Løve
-	-	—	Dansk.	—
3	-	2den	—	—
4	-	—	Regning.	Carlsen
3	-	1ste	Historie.	Enghoff
4	-	—	Naturhist.	Løve
8	E.	4de	Geografi.	Toft
-	-	—	Naturhist.	—
-	-	—	Regning.	Yderik
3	-	2den	Religion.	Carlsen
-	-	—	Geografi.	Toft
-	-	1ste	Historie.	Yderik.
8	F.	4de	Naturlære.	Madsen.
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Geografi.	Hjort.
-	-	—	Historie.	—
3	-	1ste	—	Madsen.
8	G.	4de	Regning.	Lundahl-Nielsen
-	-	—	Naturhist.	—
8	-	3die	Historie.	Buch-Frandsen
-	-	—	Geografi.	—
11	-	1-4	Gymnastik.	Abel
3	-	2den	Geografi.	Buch-Frandsen
-	-	—	Historie.	Enghoff
3	-	1ste	Naturhist.	Lundahl-Nielsen
-	-	—	Regning.	—

Torsdagen den 22de Marts 1900.

8	A.	4de	Dansk.	Claussen
8	C.	4de	Naturlære.	Bender-Petersen
-	-	—	Regning.	—
8	D.	4de	Regning.	Carlsen
12	-	1-4	Gymnastik.	Abel
10	E.	3die	Naturhist.	Carlsen.
11	-	1-4	Gymnastik.	Abel.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	F.	4de	Historie.	Hjort
-	-	3die	—	Madsen
-	-	—	Naturhist.	—
9	-	1ste	—	Hjort
8	G.	4de	Historie.	Lundahl-Nielsen
-	-	1ste	Religion.	Enghoff
-	-	—	Historie.	—

II. Vestre Kommuneskole.

Mandag den 19de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	K.	4de	Religion.	Kure
-	-	—	Dansk.	—
8	-	3die	Naturhist.	W. D. Rasmussen
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Dansk.	—
-	-	—	Regning.	—
3	-	1ste	Religion.	Kure
-	-	—	Dansk.	—
8	L.	4de	Religion.	Engberg
-	-	—	Dansk.	—
8	-	3die	Naturhist.	Vestergaard
-	-	—	Dansk.	—
10 $\frac{1}{2}$	K-L.	4de	Sang.	Kure
11	-	3die	—	—
3	L.	2den	Religion.	Vestergaard
-	-	—	Regning.	—
3	-	1ste	Historie.	Engberg
-	-	—	Dansk.	—
-	-	—	Naturhist.	Vestergaard.
8	I.	IV	Religion.	Frk. Thrige
-	-	-	Dansk.	— —
8	-	III	—	— Lohse
-	-	-	Geografi.	— —
11	-	-	Gymnastik.	— Ejlskov
9	-	I	Sang.	— J. Jensen
2	-	II	—	— —
3	-	-	Religion.	— Thrige
-	-	-	Dansk.	— —
3	-	I	Naturhist.	— Lohse
-	-	-	Dansk.	— —
8	Forb. Nr.	10.	Frk.	L. Ipsen.
-	—	11.	—	C. Petersen
-	—	IX.	—	Ræbild
-	—	X.	—	Br. Jensen

Tirsdag den 20de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	K.	4de	Historie.	W. D. Rasmussen
-	-	—	Naturhist.	—
-	-	—	Regning.	—
8	-	3die	Religion.	Kure
-	-	—	Geografi.	—
11	-	hele Afd.	Gymnastik.	Eriksen
2½	K-L.	2den	Sang.	Kure
3	K.	2den	Religion.	Kure
-	-	—	Geografi.	—
3	-	1ste	Regning.	W. D. Rasmussen.
-	-	—	Historie.	—
8	L.	4de	Historie.	Vestergaard
-	-	—	Regning.	—
-	-	—	Naturhist.	—
8	-	3die	Religion.	Engberg
-	-	—	Geografi.	—
3	-	2den	Historie.	—
-	-	—	Geografi.	—
3	-	1ste	Religion.	Vestergaard
-	-	—	Regning.	—
8	I.	IV	Geografi.	Frk. Lohse
-	-	-	Historie.	— Thrige
8	-	III	Religion.	— —
-	-	-	Regning.	— Lohse
9	-	II	Gymnastik.	— Ejlskov
3	-	-	Naturhist.	— Lohse
-	-	-	Historie.	— Thrige
3	-	I	Religion.	— —
-	-	-	Geografi.	— Lohse

Onsdag den 21de Marts 1900.

8	K.	4de	Geografi.	Kure.
-	-	—	Naturlære.	—
8	-	3die	Dansk.	W. D. Rasmussen
-	-	—	Historie.	—
2½	K-L.	1ste	Sang.	Kure

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
3	K.	2den	Naturhist.	W. D. Rasmussen
-	-	—	Historie.	—
3	-	1ste	Naturhist.	Kure
-	-	—	Geografi.	—
8	L.	4de	Geografi.	Engberg
-	-	—	Naturlære.	—
8	-	3die	Historie.	Vestergaard
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Dansk.	—
-	-	—	Naturhist.	—
3	-	1ste	Geografi.	Engberg.
8	I.	IV	Regning.	Frk. Lohse
9	-	-	Sang.	— J. Jensen
11	-	-	Gymnastik.	— Ejlskov
8	-	III	Historie.	— Thrige
-	-	-	Naturhist.	— Lohse
11	-	-	Sang.	— J. Jensen
12	-	I	Gymnastik.	— Ejlskov
3	-	II	Geografi.	— Lohse
-	-	-	Regning.	— —
3	-	I	Historie.	— Thrige

Torsdag den 22de Marts 1900.

10	L.	hele Afd.	Gymnastik.	Eriksen.
8	I.	IV	Naturhist.	Frk. Lohse
9	-	I	Regning.	—

III. Den betalende Pige- borgerskole (Overgade 66).

Onsdag den 21de Marts 1900.

Kl.	Klasse	Fag	Lærer
8	V	Religion.	J. Skalberg
-	III	Geografi.	Frk. Boock
-	II	Dansk.	Fru Johansen
10½	V	Tysk.	—
-	IV	Religion.	J. Skalberg
-	III	Danmarkshist.	Frk. Boock
3	V	Dansk.	J. Skalberg
4	-	Naturhist.	—
3	IV	Tysk.	Fru Johansen
-	II	Geografi.	Frk. Boock
4	I	Gymnastik.	Frk. Dinesen
5	III	—	—

Torsdag den 22de Marts 1900.

8	IV	Geografi.	Frk. Boock
-	III	Religion.	J. Skalberg
-	II	Tysk.	Fru Johansen
10½	IV	Danmarkshist.	Frk. Boock
-	III	Naturhist.	J. Skalberg
-	II	Regning.	Fru Johansen
3	V	Verdenshist.	Frk. Boock
-	IV	Regning.	Fru Johansen
-	III	Dansk.	J. Skalberg
4	II	Gymnastik.	Frk. Dinesen
5	IV-V	—	—

Fredag den 23de Marts 1900.

Kl.	Klasse	Fag	Lærer
8	V	Regning.	Fru Johansen
-	IV	Verdenshist.	Frk. Boock
-	II	Religion.	J. Skalberg
10½	III	Tysk.	Fru Johansen
-	II	Naturhist.	J. Skalberg
-	I	Historie.	Frk. Boock
3	III	Regning.	Fru Johansen
-	II	Historie.	Frk. Boock
-	I	Naturhistorie.	J. Skalberg

Lørdag den 24de Marts 1900.

8	IV	Naturhist.	J. Skalberg
-	III	Verdenshist.	Frk. Boock
-	I	Dansk.	Fru Johansen
10½	IV	—	J. Skalberg
-	I	Geografi.	Frk. Boock
3	V	—	—
4	-	Danmarkshist.	—
3	I	Religion.	J. Skalberg

Mandag den 26de Marts 1900.

8	I	Regning.	Frk. Boock
---	---	----------	------------

Tirsdag den 27de Marts 1900.

8	De indskrevne Børn prøves.		
5	Sangprøve i Gymnastiksalen.		
-	Bekendtgørelse om Eksamens Udfald.		
-	Børnenes Haandarbejder fremlægges.		

IV. Skolerne i Klaragade og Holsedore.

Fredag den 23de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	A.	IV	Religion.	Banke
-	-	-	Regning.	Fru Flor
8	-	III	Religion.	—
9	-	-	Geografi.	Frk. Jensen
3	-	II	Naturhist.	Fru Flor
3	-	I	Dansk.	Banke
-	-	-	Regning.	Fru Flor
8	B.	IV	Religion.	Frk. Thellemann
-	-	-	Regning.	—
8	-	III	Religion.	Frk. Kryssing
-	-	-	Regning.	—
12	-	III-IV	Gymnastik.	{ Frk. Ejlskov
3	-	II	Historie.	{ — Fenger
-	-	-	Geografi.	{ — Kryssing
4	-	I	Dansk.	{ — Thellemann
5	-	-	Naturhist.	{ — —
8	C.	IV	Religion.	Frk. Thuesen
-	-	-	Dansk.	—
8	-	III	Geografi.	J. Sørensen
-	-	-	Dansk.	Frk. Jensen
3	-	II	Naturhist.	— Thuesen
-	-	-	Dansk.	— —
3	-	I	—	— Jensen
-	-	-	Naturhist.	— Malmshøj
5	-	III-IV	Gymnastik.	{ — Ejlskov
				{ — Fenger

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	D.	IV	Religion.	Frk. Wolther
-	-	-	Regning.	— —
8	-	III	Religion.	— H. Jacobsen
-	-	-	Regning.	— —
3	-	II	Geografi.	— —
-	-	-	Dansk.	— —
3	-	I	Historie.	— M. Wolther
-	-	-	Dansk.	— —
9	E.	IV	Religion.	Sørensen
-	-	-	Regning.	—
8	-	III	Religion.	Frk. Jørgensen
-	-	-	Regning.	—
3	-	II	Religion.	Sørensen
-	-	-	Regning.	—
3	-	I	Religion.	Frk. Jørgensen
-	-	-	Regning.	—
8	F.	IV	Religion.	Frk. Knudsen
-	-	-	Regning.	— Biering
8	-	III	Religion.	— —
-	-	-	Regning.	— Knudsen
3	-	II	Religion.	— —
-	-	-	Dansk.	— —
3	-	I	Religion.	— Biering
-	-	-	Dansk.	— —
8	G.	IV	Religion.	Frk. R. Jacobsen
-	-	-	Naturhist.	— M. Bruun-Jensen
8	-	III	Geografi.	— —
-	-	-	Dansk.	— R. Jacobsen
3	-	II	Religion.	— —
3	-	I	Geografi.	— M. Bruun-Jensen
-	-	-	Regning.	— —

Lørdag den 24de Marts 1900.

8	A.	IV	Historie.	Banke
-	-	-	Geografi.	Frk. Jensen
9	-	III	Dansk.	Banke
8	-	-	Naturhist.	Fru Flor
1	-	III-IV	Gymnastik.	{ Frk. Ejlskov — Fenger
3	-	II	Religion.	Banke
-	-	-	Dansk.	Fru Flor
3	-	I	Religion.	—
-	-	-	Historie.	Banke

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	B.	IV	Dansk.	Frk. Kryssing
-	-	-	Historie.	—
8	-	III	Dansk.	— Thellemann
-	-	-	Naturhist.	—
3	-	II	Religion.	—
-	-	-	Regning.	—
3	-	I	Religion.	— Kryssing
-	-	-	Regning.	—
8	C.	IV	Historie.	Frk. Jensen
-	-	-	Regning.	—
8	-	III	Religion.	— Thuesen
-	-	-	Regning.	—
3	-	II	Religion.	— Jensen
-	-	-	Regning.	—
3	-	I	Historie.	— Thuesen
-	-	-	Geografi.	— J. Sørensen
8	D.	IV	Geografi.	Frk. Wolther
-	-	-	Dansk.	— H. Jacobsen
8	-	III	Geografi.	—
-	-	-	Historie.	— Wolther
3	-	II	Historie.	—
-	-	-	Regning.	—
3	-	I	Geografi.	— H. Jacobsen
-	-	-	Regning.	—
8	E.	IV	Dansk.	Frk. Jørgensen
-	-	-	Historie.	Sørensen
8	-	III	Dansk.	—
-	-	-	Historie.	Frk. Jørgensen
3	-	II	—	Sørensen
-	-	-	Dansk.	Frk. Jørgensen
3	-	I	Historie.	—
2	-	III-IV	Gymnastik	{ Frk. Fenger — Ejlskov
8	F.	IV	Dansk.	Frk. Knudsen
-	-	-	Historie.	— Biering
8	-	III	Dansk.	—
-	-	-	Historie.	— Knudsen
3	-	II	—	— Biering
-	-	-	Geografi.	—
3	-	I	Historie.	— Knudsen
-	-	-	Geografi.	—

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	G.	IV	Dansk.	Frk. R. Jacobsen
-	-	-	Historie.	— C. Madsen
8	-	III	Naturhist.	— M. Bruun-Jensen
-	-	-	Regning.	— R. Jacobsen
3	-	II	Historie.	— C. Madsen
-	-	-	Dansk.	— M. Bruun-Jensen
3	-	I	Naturhist.	— —
-	-	-	Dansk.	— R. Jacobsen

Mandag den 26de Marts 1900.

8	A.	IV	Naturhist.	Fru Flor
-	-	-	Dansk.	—
8	-	III	Historie.	Banke
3	-	II	Geografi.	Frk. Jensen
-	-	-	Regning.	Fru Flor
3	-	I	Naturhist.	—
-	-	-	Geografi.	Frk. Jensen
8	B.	IV	Geografi.	Frk. Thellemann
-	-	-	Naturhist.	— —
8	-	III	Historie.	— Kryssing
-	-	-	Geografi.	— Thellemann
3	-	II	Dansk.	— Kryssing
-	-	-	Naturhist.	— Theilemann
3	-	I	Geografi.	— —
-	-	-	Historie.	— Kryssing
8	C.	IV	Geografi.	J. Sørensen
-	-	-	Naturhist.	Frk. Thuesen
8	-	III	Historie.	— —
-	-	-	Naturhist.	— Jensen
3	-	II	Historie.	— —
-	-	-	Geografi.	J. Sørensen
3	-	I	Religion.	— Thuesen
-	-	-	Regning.	— —
9	D.	IV	Naturhist.	Frk. H. Jacobsen
8	-	III	Naturhist.	— Wolther
-	-	-	Dansk.	— —
12	-	III-IV	Gymnastik.	{ — Fenger
				{ — Ejlskov
3	-	II	Religion.	— Wolther
-	-	-	Naturhist.	— H. Jacobsen
3	-	I	Religion.	— —
-	-	-	Naturhist.	— Wolther

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	E.	IV	Naturhist.	Frk. Jørgensen
-	-	-	Geografi.	— —
9	-	III	Naturhist.	Sørensen
-	-	-	Geografi.	—
3	-	II	Naturhist.	Frk. Jørgensen
-	-	-	Geografi.	— —
3	-	I	Naturhist.	— Sørensen
8	F.	IV	Geografi.	Frk. Biering
-	-	-	Naturhist.	— —
8	-	III	Geografi.	— Knudsen
-	-	-	Naturhist.	— —
3	-	II	—	— Biering.
-	-	-	Regning.	—
3	-	I	Naturhist.	— Knudsen
-	-	-	Regning.	— —
3	-	III-IV	Gymnastik.	{ — Fenger — Ejlskov
8	G.	IV	Regning.	Frk. M. Bruun-Jensen
-	-	-	Geografi.	— —
8	-	III	Religion.	— R. Jacobsen
-	-	-	Historie.	— C. Madsen
3	-	II	Geografi.	— M. Bruun-Jensen
-	-	-	Regning.	— R. Jacobsen
3	-	I	Religion.	— —
8	Forb.	I	Frk. Vonsild	
8	—	II	— Nielsen	
8	—	III	— Malmsjø	
8	—	IV	— Lykkedahl	
3	—	V	— Christensen	
3	—	VI	— Michaelsen	
3	—	VII	— Madsen	

Tirsdag den 27de Marts 1900.

8	A.	II	Historie.	Banke
-	-	III	Regning.	Fru Flor
8	D.	IV	Historie.	Frk. Wolther.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	E.	I	Dansk.	J. Sørensen
-	-	-	Geografi.	—
8	G.	I	Historie.	Frk. C. Madsen
-	-	II	Naturhist.	— M. Bruun-Jensen

Fredag den 23de Marts 1900.

11½	A-G.	IV	Sang.
2	—	II	—

Lørdag den 24de Marts 1900.

11½	A-G.	III	Sang.
2	—	I	—

V. Skolen i Kræmmermarken.

Fredag den 23de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	H.	4de	Religion.	Eriksen
-	-	—	Dansk.	—
11	H-I.	4de	Sang.	H. Chr. Rasmussen
8	H.	3die	Naturhist.	Jensen
-	-	—	Dansk.	—
11	H-I.	3die	Gymnastik.	H. Eriksen
3	H.	2den	Naturhist.	Jensen
-	-	—	Regning.	—
2	H-I.	2den	Sang.	H. Chr. Rasmussen
3	H.	1ste	Religion.	Eriksen
-	-	—	Regning.	—
2	H-I.	1ste	Gymnastik.	H. Eriksen
8	I.	4de	Dansk.	Axel J. Rasmussen
-	-	—	Naturlære.	—
-	-	—	Geografi.	—
8	-	3die	Religion.	H. Chr. Rasmussen
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Geografi.	Axel J. Rasmussen
-	-	—	Dansk.	—
3	-	1ste	Religion.	H. Chr. Rasmussen
-	-	—	Regning.	—

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	H.	IV	Religion.	Frk. Christophersen
-	-	-	Dansk.	—
-	-	III	Religion.	Fru Ravens
-	-	-	Regning.	—
11	-	IV	Gymnastik.	Frk. Dinesen
2	-	II	Historie.	Fru Ravens
-	-	-	Regning.	—
-	-	-	Geografi.	—
3	-	I	Historie.	Frk. Christophersen
-	-	-	Naturhist.	—

Lørdag den 24de Marts 1900.

8	H.	4de	Historie.	Jensen
-	-	—	Naturhist.	—
8	-	3die	Religion.	Eriksen
-	-	—	Geografi.	Joh. Eriksen
11	H-I.	3die	Sang.	H. Chr. Rasmussen
3	H.	2den	Religion.	Eriksen
-	-	—	Geografi.	Joh. Eriksen
2	H-I.	2den	Gymnastik.	H. Eriksen
3	H.	1ste	Geografi.	Joh. Eriksen
4	-	—	Historie.	Eriksen
2	H-I.	1ste	Sang.	H. Chr. Rasmussen
8	I.	4de	Religion.	H. Chr. Rasmussen
-	-	—	Regning.	—
8	-	3die	Geografi.	Axel J. Rasmussen
-	-	—	Dansk.	—
-	-	—	Historie.	—
3	-	2den	Religion.	H. Chr. Rasmussen
-	-	—	Regning.	—
3	-	1ste	Historie.	Axel J. Rasmussen
-	-	—	Dansk.	—
8	H.	IV	Historie.	Fru Ravens
-	-	-	Regning.	—
-	-	-	Geografi.	—
8	-	III	Historie.	Frk. Christophersen
-	-	-	Naturhist.	—
11	-	III	Gymnastik.	Frk. Dinesen
3	-	II	Religion.	Frk. Christophersen
-	-	-	Dansk.	—
3	-	I	Religion.	Fru Ravens
-	-	-	Regning.	—

Mandag den 26de Marts 1900.

Kl.	Afd.	Klasse	Fag	Lærer
8	H.	4de	Geografi.	Jensen
-	-	—	Naturlære.	—
12	H.-I.	1-4	Gymnastik.	H. Eriksen.
8	-	3die	Historie.	Eriksen
-	-	—	Regning.	—
3	-	2den	Historie.	—
-	-	—	Dansk.	—
3	-	1ste	Naturhist.	Jensen.
4	-	—	Dansk	—
9	I.	4de	Naturhist.	Joh. Eriksen
-	-	—	Historie.	—
8	-	3die	Naturhist.	—
3	-	2den	—	—
-	-	—	Historie.	—
9	H.	IV	Naturhist.	Frk. Christophersen
8	-	III	Geografi.	Fru Ravens
-	-	-	Dansk.	—
11	-	III-IV	Sang.	H. C. Rasmussen
2	-	I-II	—	—
3	-	II	Naturhist.	Frk. Christophersen
3	-	I	Geografi.	Fru Ravens
-	-	-	Dansk.	—

Tirsdag den 27de Marts 1900.

8	H.	4de	Regning.	Jensen
3	I.	1ste	Naturhist.	Joh. Eriksen
-	-	—	Geografi.	—

De **ny indmeldte Elever til Forberedelseskolerne** møde paa deres respektive Skoler Lørdag den 31te Marts Kl. 3.

Lærermøderne afholdes i Fysiksalen i Jernbanegade saaledes:

- For Vestre Kommuneskole Torsdag den 29de Marts, Fm. Kl. 9.
- Skolen i Kræmmermarken Torsdag den 29de Marts, Eftm. Kl. 5.
 - Skolerne i Jernbanegade Fredag den 30te Marts, Fm. Kl. 9.
 - Skolerne i Klaragade Lørdag den 31te Marts, Fm. Kl. 9.

Elevernes skriftlige Arbejder samt Pigernes Haandarbejder ville være fremlagte i de resp. Klasser. Børnenes Forældre og enhver, som interesserer sig for Skolerne, indbydes til at overvære Eksamen.

Det **nye Skoleaar** begynder Mandagen d. 2den April 1900, Fm. Kl. 8.

Odense Skolevæsen i Marts 1900.

Theodor Siersted.



